

LETO XXIII. Stev. 183

IZDAJA IN TISKA CASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE "LJUDSKA PRAVICA" DIREKTOR PODJETJA LEV MODIC GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN SINKOVEC

Lit izhaja vsak dan razen petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA" USTANOVLJENA 1. OKTOBRA 1934 - MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 16-DNEVNIK IN TEDNIK - OD OSVOBODITVE DO 1. JULJA 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK - OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z "BORBO".

PRIJATELJSKI OBISK VODITELJA VIETNAMSKEGA LJUDSTVA

VLOGA SOCIALISTIČNIH DEŽEL

v boju za mir na temelju popolne enakopravnosti in ustvarjalnega urejanja mednarodnih problemov

Beograd, 2. avg. (Tanjug). Danes je prispel v Beograd predsednik DR Vietnam in voditelj vietnamskega ljudstva Ho Si Minh. Vietnamski državnik je prvi v gosteh pri našem predsedniku republike Titu. Pristrčni sprejem kakor tudi slovesne izjave obeh državnikov so izpričale mednarodni pomen tega državnika srečanja voditeljev dveh socialističnih dežel in njihovih enakih in doslednih težnjah za ohranitev mira na temelju svobode in neodvisnosti narodov, njih medsebojne enakopravnosti in skupnih prizadevanj za mirno urejanje vseh spornih vprašanj.

Predsednik Ho Si Minh bo ostal pri nas pet dni. Jutri bo potoval preko Zagreba, kjer mu pripravljajo svečan sprejem, in Opatije na Brionih, kjer se bo znova sestel s svojim gostiteljem, našim predsednikom republike.

Slavo od Budimpešte

Predsednik Demokratične republike Vietnam Ho Si Minh je odpotoval davi iz Budimpešte v Beograd. Visokega gosta so sprejeli na budimpeštansko letališče predsednik Predsedniškega sveta Istvan Doby, predsednik vlade Janos Kadar, člani vlade, CK Delavske partije Madžarske, predstavniki vojske in ves diplomatski zbor v Budimpešti.

Na letališču je vietnamskega državnik pozdravil predsednik Doby, ki je izrazil zadovoljstvo z obiskom in opozoril, na pomen razgovorov, ki jih je imela vietnamska delegacija s predstavniki madžarske Partije. Natanko ob 10 je vietnamski predsednik s svo-

izkoristili teh nekaj dni, ki jih bomo preživeli tu, da bi bolje spoznali vaše junako in delavno ljudstvo. Vaše izkušnje, kakor tu-

Ho Si Minh, predsednik DR Vietnam

nec na grob Neznanege junaka. Na Avalo se je pripeljal z našim častnim spremstvom ter z vietnamskimi funkcionarji.

Dalibor Soldatić, član politbiroja CK Delavske partije

Medtem ko se je predsednik bližal spomeniku, je godba beograjske garnizije igrala koračnice. Ko je položil venec in počastil Neznanege junaka, je godba zaigrala vietnamsko in našo himno. Potlej se je predsednik Ho

Si Minh vpisal v knjigo obiskovalcev, generalni podpolkovnik Kosta Nadj pa mu je pojasnil potek bojev za osvoboditev Beograda. Predsednik Ho Si Minh, njegovo spremstvo in naši funkcionarji so zapustili Avalo nekaj minut po 12. uri.

NA SLOVESNEM KOSILU

pri našem predsedniku republike Titu

Uro pozneje je vietnamski državnik obiskal našega predsednika Tita v poslopju Zveznega izvršnega sveta. Temu srečanju predsednikov obeh prijateljskih dežel so prisostvovali predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsedniki Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović, nadalje Lazar Koliševski in Koča Popović, Ho Si Minhovi sodelavci Hoang Van Hoan, Hoang Minh Diam in Pham Goč Taš. Predsednik Tito in Ho Si Minh kakor tudi ostali visoki funkcionarji obeh dežel so se približno četrte ure pristrčno in prijateljsko pogovarjali.

Naš predsednik republike je priredil potem svojim gostom svečano kosilo. Razen Ho Si Minhovih sodelavcev in naših vo-

diteljev so bili na slovesnem kosilu v poslopju Zveznega izvršnega sveta še predsednik Zbora proizvajalcev Ivan Božičević in drugi funkcionarji Zvezne ljudske skupščine, člani Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, Veljko Zeković, Krsto Popivoda, Pavle Gregorić, Peko Dapčević, Avdo Humo, Velimir Stojnić in Marjan Breclj, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić, predsednik Izvršnega sveta BiH Osman Karabegović, predsednik Izvršnega sveta Črne gore Filip Bajković, predsednik Centralnega odbora ZSJ Djuro Salaj, predsednik MLO Beograda Djurica Jojkić, člani častnega spremstva predsednika Ho Si Minha Dobrovoje Vidić, Rudi Petovar in Dalibor Soldatić, rektor beograjske univerze dr. Borislav Blagojević, generali JLA ter drugi politični in javni delavci.

PRISRČEN SPREJEM

Vietnamskih državnih gostov v Zemunu

V Beograd so prispeli vietnamski državni gostje okrog 10.30. Na okrašenem zemunskem letališču so jih sprejeli naš predsednik republike in visoki državni funkcionarji, generali JLA ter politični in drugi javni delavci.

Topovi so z 42 salvami kmalu po 10. uri napovedali prihod posebnega letala, s katerim so predsednik Ho Si Minh in člani njegovega spremstva potovali iz Budimpešte v Beograd. Sed med grmenjem topov se je pod jasnim nebom pojavilo predsednikovo letalo, ki ga je od jugoslovanske meje do Beograda spremljala častna eskadrija naših lovcev. Ko se je letalo spustilo na letališče, je predsednik Tito v sivi maršantski uniformi prvi pristopil k letalu, iz katerega je izstopil predsednik DR Vietnam Ho Si Minh. Prvo srečanje obeh državnikov je bilo pristrčno in prijateljsko. V naslednjem trenutku so štiri pionirke z rdečimi rutami okrog vratu pristopile k vietnamskemu državniku ter mu izročile šopke vrtnic in krizantem. Radosten med otroki je predsednik Ho Si Minh pohujbil učenko osemletke "Vojislav Ilčić" Jelisaveto Gruber, ki mu je prva izročila šopek rož.

Predsednik Ho, ki je bil v temnorjavi uniformi, je predstavil predsedniku Titu svoje spremstvo: Hoang Van Hoana, ministra Hoang Minh Giama in Pham Hgoč Taša. Potem je predsednik Tito predstavil predstavnike: Petra Stambolića, Edvarda Kardelja, Aleksandra Rankovića in Svetozara Vukmanovića, Lazarja Koliševskega, Miloša Minića in Kočo Popovića.

Vojaske godba je zaigrala našo, Tedaj je Ho Si Minh v spremstvu predsednika Tita pregledal častni gardni bataljon. Komandant bataljona podpolkovnik Lujo Lukić mu je raportiral. Predsednik Tito je potem predstavil svojem gostu še ostale državne funkcionarje: predsednika Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine Ivana Božičevića, člana Zveznega izvršnega sveta

di izkušnje vseh bratskih narodov velike družine socializma, nam bodo dragocene v boju za socialistično izgradnjo in za združitev naše dežele.

Tako bo naše potovanje pripeljalo k še večji okrepljeni prijateljstva med narodi naših dveh dežel, ki jih združuje skupna pot v socializem.

Naj živi bratsko prijateljstvo med narodi naših dveh dežel!

Naj živi junako jugoslovanskega ljudstva!

Potem sta se predsednika obeh dežel v odprtem avtomobilu odpeljala z letališča v mesto. Skupina naših letalskih oficirjev je pri tem izkazala čast predsedniku Ho Si Minhu. Kolona avtomobilov je zapeljala po mestu med dolgim špalirjem ljudstva. Na okrašenih ulicah se je zbralo na desetisoče Beograjčanov, ki so mahali z zastavicami v pozdrav gostom iz prijateljske vietnamske dežele in jugoslovanskim voditeljem.

Prva pot vietnamskega državnik je bila na Avalo, kjer je še v dopoldanskih urah položil ve-

Na začetku drevoreda pred spomenikom so ga pozdravili komandant Beograjske vojne oblasti generalni podpolkovnik Kosta Nadj, šef protokola v državnem sekretariatu za zunanje zadeve

Med kosilom je predsednik Tito nazdravil svojem gostu in dejal:

Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice!

V posebno zadovoljstvo mi je, da lahko med nami pozdravim predsednika Demokratične republike Vietnam tovariša Ho Si Minha in da mu v imenu narodov Jugoslavije ter v svojem osebnem imenu izrečem toplo dobrodošlico. Lahko vam zagotovim, tovariš predsednik, da se naši

ZDRAVICA NAŠEGA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

TESNA POVEZANOST

naših narodov in vietnamskega ljudstva

spričo skupnih ciljev in oblik boja za njih uresničenje

Narodi odkritosrčno vesele vsakega obiska in možnosti, da vas pozdravijo kot predstavnika naroda, ki jim je tako pri srcu in kot osebnost, ki jo tako visoko cenijo in spoštujejo.

Narodi naših dveh dežel so zemljepisno daleč narazen in v minulosti so malo vedeli drug o drugem. Dogodki zadnjih desetletij, v katerih so naši narodi najbolj aktivno sodelovali, pa so nas ne le tako zbližali, da se čutimo zdaj, ko da smo sosedje,

marveč so tudi pripomogli, da smo navezali mnoge stike ter dosegli medsebojno razumevanje, sloneče na skupnem boju in skupnih težnjah za pridobitev narodne neodvisnosti, za družbeni napredek in za okrepitev miru na svetu.

Odločilno vlogo so imele v tem oziru tudi izkušnje naših narodov, pridobljene med drugo svetovno vojno in po njej. Narodi in politično vodstvo Vietnam in Jugoslavije so razumeli, da zahteva vojna proti fašizmu od njih, da neposredno sodelujejo v odločanju o svoji bodočnosti. Zato smo se mi in vi v pogojih druge svetovne vojne odločili za oborožen boj. Eni in drugi smo spoznali, da je boj za narodno svobodo v razmerah, v katerih so ga naši narodi bili, moral biti povezan s potrebo naših narodov, da se iz temeljev spremeni njihovo življenje in da se ustvarijo pogoji za boljše in srečnejšo prihodnost, za odstranitev vseh oblik izkoriščanja.

Narodi Jugoslavije kakor tudi vse napredne sile sploh so globoko zainteresirani na uspešnem izidu boja odvisnih narodov za svobodo in enakopraven položaj. Kadar pa gre za Vietnam, gre za narod, s katerim nas zlasti tesno vežejo ne samo skupni družbeni cilji, marveč tudi značaj in oblika boja za doseg te ciljev. Zato so narodi Jugoslavije s posebnimi simpatijami in polnim razumevanjem spremljali dolgoletni boj vietnamskega ljudstva za njegovo osvoboditev, ki ga je bilo v izredno težavnih in zamotanih razmerah. Naša radost je zdaj (Nadaljevanje na 3. strani)

IZ POROČILA O GIBANJU GOSPODARSTVA V PRVEM POLLETJU

USPEŠNO IZPOLNJEVANJE LETOŠNJEGA DRUŽBENEGA PLANA

Gibanje gospodarstva v letošnjem prvem polletju kaže, da bomo presegli planirano 13-odstotno povečanje letošnje proizvodnje - V prihodnje si bo treba prizadevati za nadaljnje povečanje izvoza, uvoz pa naj bi obdržali v okvirih, ki omogočajo zmanjšanje primanjkljaja plačilne bilance

Beograd, 2. avg. (Tanjug). Danes je bila v Beogradu pod predsedstvom podpredsednika Svetozara Vukmanovića seja Zveznega izvršnega sveta, na kateri so obravnavali poročilo sekretariata za splošne gospodarske posle o gibanju gospodarstva v prvem polletju letošnjega leta in sprejeli glavne ugotovitve poročila.

Podatki in analize o gibanju gospodarstva v prvem polletju kažejo, da je gospodarska dejavnost v tem času znatno narasla in da so bile uspešno izpolnjene glavne naloge gospodarske politike, začrtane z družbenim planom za letošnje leto tako glede proizvodnje, zaposlitve in gibanja delovne storilnosti, kakor tudi stabilizacije trga, potrebnje prebivalstva, standarda in zunanjetrgovinske menjave.

GIBANJE PROIZVODNJE

Glavna značilnost gospodarstva v celoti je predvsem večja proizvodnja, ki smo jo dosegli v prvem polletju na vseh gospodarskih področjih in v vseh panogah. Industrijska proizvodnja je narasla v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta za 19%, v primerjavi z letom 1955 pa za 26%. Narasla je v vseh industrijskih panogah, razen v proizvodnji tobaka, kar je treba pripisati lanskemu slabemu pridelku.

Obseg prometa se je povečal v prvem polletju v vseh prometnih panogah, kar je posledica večje proizvodnje, povečanja prometa, razširitve zunanjetrgovinske menjave ter povečanja voznega parka. Prevoz blaga se je v železniškem prometu povečal v primerjavi z lanskim letom za 17%, v pomorskem prometu za 7,5%, v rečnem za 47,7%, v javnem cestnem prometu za 29,7%, v zračnem za 21,6%, v pristaniščih pa je narasel za 28,7%.

S povečanjem proizvodnje se je povečalo tudi število zaposlenih. Čeprav še nimamo na razpolago zanesljivih podatkov o gibanju zaposlenosti, lahko na podlagi podatkov Zavoda za socialno zavarovanje o gibanju števila zavarovancev rečemo, da je zaposlenost v celoti narasla približno za 7%. Če primerjamo povečanje zaposlenosti z obsegom proizvodnje, ki je narasla bolj, vidimo, da je v prvem polletju letošnjega leta delovna storilnost narasla, zlasti v industriji.

Razširitev zunanjetrgovinske menjave Za razvoj naše zunanje trgovine v prvem polletju je značilna razširitev celotne blagovne me-

njave s tujino, kar se je pokazalo v povečanju izvoza in uvoza. Vrednost izvoza je znašala v prvem polletju kakih 52 milijard in bila za približno 8 milijard ali za 20% večja od vrednosti izvoza v prvi polovici lanskega leta. Povečal se je izvoz industrijskih izdelkov in predelav, tako da malone vse povečanje izvoza odpade na te industrijske izdelke, vtem ko je bil izvoz kmetijskih pridelkov, kakor je tudi predvideno v planu, nekoliko manjši kakor lani. Povečal se je tudi uvoz, in sicer je bil po vrednosti za kakih 25 milijard ali približno za 33% večji kakor lani. Povečal se je zlasti uvoz reprodukcijskih potrebščin.

Razveseljev pojav v razvoju naše zunanje trgovine so tudi spremembe v vrsti dežel, kamor gre naš izvoz, kar se je pri povečanju blagovne menjave z ostalimi deželami pokazalo v povečanju blagovne menjave z deželami Azije, Afrike in Vzhodne Evrope, čeprav je evropski trg v naši celotni zunanjetrgovinski menjavi še zmerom na prvem mestu. Posledica večjega uvoza kakor izvoza pa je bila, da je ostal primanjkljaj naše zunanjetrgovinske celotne blagovne me-

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 6. avgusta: Sončno z delno oblačnostjo, zjutraj po kotlinah megla. Temperatura ponoči med 9 in 14, v Primorju okoli 15, najvišje dnevne temperature med 21 in 23 stopinjami Celzija. Stanje vremena: Slabotno frontalno motnje se zadržujejo nad Francijo, kjer povzročajo porobitve. Naši kraji pa bodo zadrževali še v dotoku toplejšega zraka.

DNEVNIK

S SEJE SVETA ZA GOSPODARSTVO OLO GORICA

Pobuda za nadaljnjo sprostitev obmejnega prometa z Italijo

Predlogi tržaskih krogov, da bi poenostavili formalnosti pri prehajanju meje, omogočili skupinske izlete v notranjost obeh držav in povečali število potovanj

Nova Gorica, 5. avg. — Okrajni Svet za gospodarstvo je na današnji seji mimo drugih vprašanj razpravljal tudi o problematiki malega obmejnega potniškega prometa med Jugoslavijo in Italijo. V poročilu in poznejši razpravi je bilo moč razbrati osnovno ugotovitev, da se potniški promet med obmejnimi kraji nenehno razvija v zadovoljstvo in korist obeh držav, podpisnice Videmskega sporazuma. Pri tem so seveda neogibne razne majhne težave in problemi, ki pa jih lokalni in drugi pristojni organi sproti rešujejo.

do tri dni namesto samo 48 ur kot sedaj, slednjič naj bi bili dovoljeni skupinski izleti s propustnicami v notranjost Slovenije in Hrvatske oziroma Italije. — Člani Sveta so o pobudi razpravljali z raznih vidikov ter dali ob zaključku svoje soglasje. Predloge bodo poslali pristojnim organom v razpravo in poslovanje.

Mladi Siškarji, ki so letovali v Pomeru pri Puli, so obiskali Prementuro, kjer jim je bil ogled vojne ladje zanimivo doživetje. Kakor vidimo na sliki, so se tudi v družbi mornarjev odlično počutili

V Moskvo bo odpotoval Dju-ro Salaj, predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in sicer na vabilo Zveze sindikatov Sovjetske zveze. Odpotoval bo 13. t. m. V Moskvi se bo udeležil proslave 50-letnice sovjetskih sindikatov.

V nedeljo je bil v Splitu zaključen tretji Jadranski sejem, na katerem je 130 razstavljavcev razstavilo okoli 650 industrijskih in kmetijskih proizvodov, značilnih za jadransko gospodarstvo. V sedmih dneh je sejem obiskalo 40.000 ljudi, sklenjenih pa je bilo za dve milijardi din kupčij.

Kitajska kmetijska delegacija je včeraj obiskala kombinat Belje, danes pa si bodo gostje v Osijeku ogledali tovarno mleka.

Obnoveitev neposrednega plačilnega prometa z Brazilijo je bila te dni urejena med predstavniki Narodne banke FLRJ in predstavniki Banco do Brazil.

Generalni sekretar sindikata indijskih rudarjev Mehta je včeraj odpotoval iz Jugoslavije. Med bivanjem v naši državi si je ogledal nekatere rudnike v Bosni in Hercegovini, v Beogradu pa se je razgovarjal s sindikalnimi funkcionarji. Zlasti se je zanimal za delavsko samoupravljanje.

Občinski praznik v Trzinu so proslavili včeraj v spomin na 16-letnico tragedije Pod Storžičem, kjer je osem partizanov darovalo svoje življenje za svobodo. Pri spomeniku padlih borcev pod Storžičem je bila žalna komemoracija, pa tudi v ostalih krajih občine so se prebivalci častno oddolžili spominu padlih. Za zaključek praznika so razdelili pokale in spominske nagrade najboljšim športnikom na turnirjih in tekmovalnih v počastitev občinskega praznika.

V Švico je nedavno odpotovala delegacija sindikata prometnih delavcev Jugoslavije, ki jo vodi Marjan Vivoda. Delegacija vrača obisk švicarskemu sindikatu javnih uslužbencev, katerega predstavniki so bili lani 14 dni v Jugoslaviji.

Na goriškem področju je na naši strani državne meje deležno ugodnosti obmejnega prometa 59.573 ljudi, na sosednem italijanskem področju pa celo 185.205. Italijanski državljani so lani pri nas zaménjali približno 78 milijonov lir ter dinarsko protivrednost porabili za nakup raznega blaga, naši ljudje pa so na sosednem področju vnovič več deset milijonov dinarjev. Letos obseg medsebojnih blagovno-denarnih stikov obmejnega prebivalstva še nadalje narašča. V prvem polletju so, denimo, italijanski državljani samo v Novi Gorici in bližnji okolici zaménjali nad 28 milijonov lir v primeri z nekaj nad 22 milijonov lani. V novogoriških gospodarskih krogih pričakujejo, da se bo zaradi zmanjšanja italijanskih državljanov

za naš trg do konca leta zamenjava povečala na vsaj 80 milijonov lir.

PODPORA PREDLOGOM IZ TRSTA

V tem ugodnem ozračju in skoraj nemotenem izpolnjevanju Videmskega sporazuma je prišla pobuda številnih krogov iz Trsta, ki se zavzemajo, da bi mali obmejni promet poglobili, razširili in še bolj približali težnjam obmejnega prebivalstva. Gre za naslednje stvarne predloge: propustnice bi na nasprotni strani potrjevali enkrat letno in ne vsaki osem mesecev, kot doslej; od sedanjih štirih naj bi se število potovanj v sosedno državo povečalo na vsaj šest mesečno; v Jugoslaviji oziroma v Italiji bi se lahko imetniki propustnic mučili

IZ POROČILA O GIBANJU GOSPODARSTVA V PRVEM POLLETJU

USPEŠNO IZPOLNJEVANJE letošnjega družbenega plana

(Nadaljevanje s 1. strani)

trgovinske bilance na visoki ravni. Zato bo v prihodnjem obdobju ena naših glavnih nalog, da še povečamo izvoz, da bi postopoma zmanjšali ta primanjkljaj.

VEČJI DOHODKI IN POTROŠNJA PREBIVALSTVA

Letos so znatno narasle vse oblike notranje potrošnje. Celotna potrošnja je narasla v prvem polletju v primerjavi z lanskim letom približno za 25%. Skupni denarni dohodki prebivalstva, zmanjšani za znesek davčnih dajatev in hranilnih vlog, so narasli za kakih 77 milijard ali za 27%. V okviru skupnih denarnih dohodkov prebivalstva je bil plačilni sklad v tem obdobju večji za kakih 32 milijard ali za 21%, kar je posledica zvišanja plač in povečanja zaposlenosti.

Dohodki kmetijskih proizvajalcev od prodaje kmetijskih pridelkov so bili v prvem polletju v primerjavi z lanskim letom večji za kakih 14 milijard ali za 25%. To povečanje je deloma posledica večjega odkupa, deloma pa zvišanja odkupnih cen kmetijskih pridelkov. Narasli so tudi potrošniški krediti, tako da je bil ob koncu julija njihov saldo za dobrih 11 milijard večji, kakor v decembru lanskega leta.

Posledica povečanja denarnih dohodkov je bilo povečanje potrošnje. Če presojamo potrošnje v luči izdatkov za blago in storitve brez naravnih potrošnje in prometa prek kmečkega trga, vidimo, da je narasla v prvem polletju v primerjavi z lanskim letom za kakih 23%, skupaj z uporabo potrošniških kreditov pa za kakih 27%. Podatki o gibanju potrošnje po posameznih kategorijah prebivalstva kažejo, da je skupna potrošnja delavcev in uslužbencev v tem času narasla za 21%, s potrošniškimi krediti pa za 26%.

POVEČAN DOTOK IN UPORABA INVESTICIJSKIH SREDSTEV

Za investicije sta bila v prvem polletju značilna velik dotok in povečana uporaba investicijskih sredstev. Dotok investicijskih sredstev je bil letos za kakih 50 milijard ali približno za 23% večji od lanskega. Tolikšen dotok investicijam namenjenih sredstev v celoti upravičuje ukrepe, ki jih je Zvezni izvršni svet že storil za odgoditev porabe sredstev iz skladov, da nadaljnje naraščanje teh sredstev ne bi ogrozilo ugodnih teženj in sadov, ki so se pokazali v prvem polletju.

Od programa porabe sredstev splošnega investicijskega sklada, predvidenega v planu, smo po-

rabili v prvem polletju kakih 21%. Vzlic temu je celotna poraba investicijskih sredstev v prvem polletju narasla in znašala kakih 45% porabe v letošnjem letu, vtem ko je znašala ta poraba lani približno 32%.

Vzporedno z naraščanjem vseh oblik potrošnje so narasli tudi kratkoročni krediti, ki so bili v prvem polletju približno za 123 milijard večji, kakor ob koncu lanskega leta.

STANJE TRGA IN GIBANJE CEN

Skladi industrijskega blaga za osebno potrošnjo so bili letos večji, kakor prejšnja leta. Število proizvodov, ki nam jih primanjkuje, je bilo znatno manjše. Preskrba trga z živili je bila boljša kakor prejšnja leta. Povečana potrošnja pa je absorbirala največji del porasta blagovnih skladov, tako da so celotne zaloge naraščale počasneje, kakor bi ustrezalo tempu naraščanja proizvodnje in uvoza, vtem ko so se zaloge potrošnega blaga in delovnih sredstev v tem času nekoliko zmanjšale.

Ceprav so bili dohodki prebivalstva in ostala potrošnja namenjena sredstva na znatno višji ravni kakor lani, niso povzročali negativnih pojavov na trgu in bistvenih sprememb v cenah. Cene proizvodov in industrijskih izdelkov v prodaji na drobno so bile v prvem polletju stabilne, le cene nekaterih izdelkov so se nekoliko spremenile. Cene kmetijskih pridelkov pa so naraščale, kar je treba pripisati zvišanju odkupnim cenam živine, žita in sočivja.

Na podlagi teh podatkov lahko sklepamo, da je bil razvoj našega gospodarstva v prvem polletju letošnjega leta v celoti ugoden in da smo v tem času izpolnjevali glavne naloge, začrtane z družbenim planom za letošnje leto. V tem času pa je bilo tudi nekaj momentov, ki bi utegnili neugodno vplivati na nadaljnji gospodarski razvoj. Gre predvsem za visoko raven denarnih sredstev, za veliko notranjo potrošnjo in za povečanje uvoza.

V okviru velike notranje potrošnje je zlasti važna visoka raven investicij. To nam nalaga potrebo po nadaljnem skrbnem spremljanju razvoja potrošnje, zlasti investicij, ki so zadnje mesece močno narasle. Čeprav je večji obseg investicij doslej ugodno vplival na povečanje splošne gospodarske dejavnosti in čeprav ni imel negativnih posledic na področju trga in cen, vendar ni utegnulo nadaljnje povečanje porabe investicijskih sredstev povzročiti nekatere negativne posledice.

Zato smo storili potrebne ukrepe za počasnejše trošenje investicijskih sredstev, katerih učinek lahko pričakujemo v drugem polletju. Poseben pomen pri sojamu tudi ukrepom, ki bi bili usmerjeni na odstranitev vzrokov, ki ovirajo predvideno uporabo sredstev splošnega investicijskega sklada. Pri povečani porabi sredstev ostalih skladov bi namreč lahko zaostajanje v izkoriščanju splošnega investicijskega sklada neugodno vplivalo na izpolnitev nalog plana in povzročilo odgoditev dograditve velikih objektov, ki jih financiramo s sredstvi tega sklada oziroma vplivati na večjo porabo teh sredstev v prihodnjem letu.

Posebno pozornost zasluži tudi večji uvoz, ki je vzlic povečanju izvoza povzročil, da je ostal primanjkljaj naše trgovinske bilance na visoki ravni. Čeprav je povečani uvoz vplival na normalizacijo zalog, bi utegnulo nadaljnje naraščanje ogroziti izpolnitev ene izmed bistvenih nalog, namreč postopnega zmanjševanja primanjkljaja plačilne bilance.

Ker se industrijska in kmetijska proizvodnja v celoti dobro razvija in ker bomo na tej podlagi dosegli znatno povečanje namagi dosegljivo znatno povečanje narodnega dohodka, bo treba ukrepanje gospodarske politike v prihodnje usmeriti na to, da bomo zagotovili nadaljnje povečanje izvoza in obdržati uvoz v okvirih, ki omogočajo zmanjšanje primanjkljaja plačilne bilance.

Razen proučevanja gibanja gospodarstva v prvem polletju letošnjega leta je Zvezni izvršni svet na tej seji sprejel tudi več odlokov in sklepov s področja gospodarstva. Med drugim je sprejel odlok o dopolnitvi zveznega družbenega plana za leto 1957, odlok o finansiranju investicijske izgradnje rudnika bakra Majdanpeka v letu 1957, odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o kreditih članom zadrug in individualnim kmetijskim proizvajalcem za povečanje kmetijske itd. Sprejel je tudi več sklepov o odobranju investicijskih programov izgradnje posameznih hidrocentral ter drugih odlokov in sklepov s področja gospodarstva.

Izseljenci iz Francije obiskali domovino

Ljubljana, 5. avg. (Tanjug). — Danes dopoldne je s posebnim vlakom prispelo v Ljubljano 400 slovenskih izseljencev iz Merlebacha in okolice v vzhodni Franciji. V stari domovini bodo ostali do 27. t. m. Večina izseljencev je iz Trbovelj, Hrastnika in Savinjske doline.

V skupini izseljencev iz Avmetza je tudi nogometno moštvo, ki ga sestavljajo sinovi naših izseljencev. Odigrali bodo tri tekme, in sicer v Ljubljani, na Bledu in v Kopru.

Naši kulturni delavci na mednarodnih konferencah

Na drugi Generalni skupščini Mednarodnega združenja za umetniško izobraževanje (INSES), ki bo od 19. do 23. avgusta v Haagu, bo zastopana tudi naša država. Predstavniki Jugoslavije na tem mednarodnem zborovanju bo direktor Sveta za vzgojo otrok in mladine v Zagrebu dr. Anka Matić. Na redni letni konferenci Mednarodnega sveta za glasbeno folkloro, ki bo od 22. do 27. avgusta v Kjöbenhavnu, bo jugoslovanski delegat znanstveni sodelavec Inštituta za narodno glasbovec Inštituta za narodno glasbovec in predsednik Jugoslovanskega nacionalnega središča za folklor no glasbo dr. Vinko Zganc. Jugoslovanski predstavnik bo sodeloval tudi pri delu VI. kongresa Mednarodnega združenja umetniških kritikov (AICA), ki bo septembra v Neaplju in Palermu. Umetnostne kritike naše države bo na tem kongresu zastopal dr. France Stele, akademik iz Ljubljane.

Kako kaže letošnja letina

Pridelek žita dober, koruza, sladkorna pesa, sončnice in konoplja kažejo zelo dobro, vinogradi obetajo dobro, pridelek krompirja pa bo na splošno predvidoma zadovoljiv

Beograd, 5. avg. (Tanjug). Po podatkih zvezne agrometeorološke službe je žetev žita v vseh krajih končana. Samo v nekaterih krajih visoko v planinah nekaj žita še niso poželi. Deževno vreme pa je žetev in mlavec ovalo. Vendar bo mlavec v mnogih krajih, zlasti v žitornih, kmalu končana.

Ceprav je letošnji pridelek žita dober, strokovnjaki menijo, da bi bil lahko donos pšenice znatno večji, da ni v začetku julija nenadoma pritisnila huda vročina. Po hladnih in deževnih dneh je narasla temperatura v začetku julija, ko je pšenica dozorevala,

na 37 stopinj. Vročina je pospešila dozorevanje, kar je neugodno vplivalo na odnos.

Koruzi kaže v vseh krajih zelo dobro. Na njeno rast je dobro vplivalo ugodno vreme. Ker je deževno vreme v maju in juniju zavrla rast koruze, bi utegnulo biti ogroženo njeno pravočasno dozorevanje, če se vreme ne bo zboljšalo in če temperatura ne bo narasla. Strokovnjaki menijo, da je koruza zastala v rasti za kakih 15 dni, položaj pa se bo zboljšal, če bo vreme lepše. Meteorologi pričakujejo zvišanje temperature, kar bo zlasti dobrodošlo koruzi. Zato utegne biti letina koruze zelo dobra.

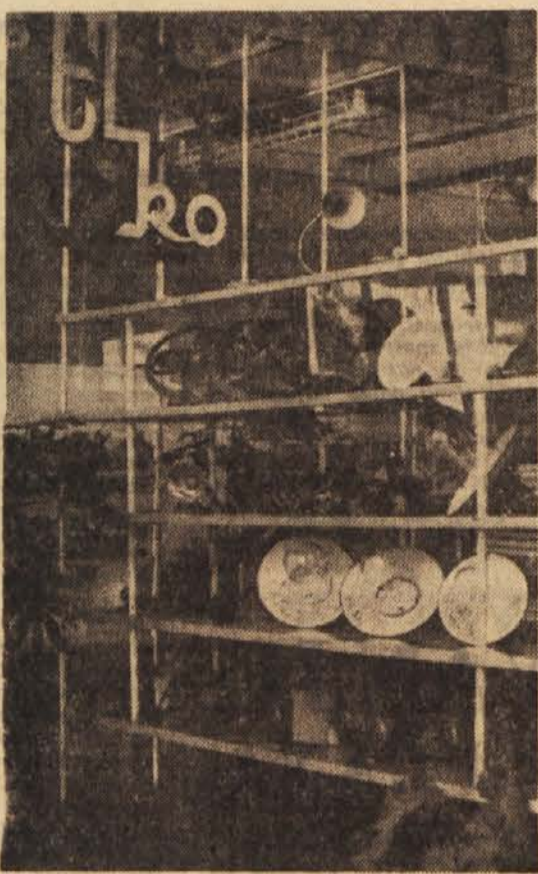
REKORDNI PRIDELEK SLADKORNE PESE, CE SE BODO IZPOLNILE NAPOVEDI METEOROLOGOV

Tudi sladkorna pesa kaže zelo dobro. Zdaj so ji potrebni topli dnevi, ker se koncentira v njej sladkor. Če bo temperatura narasla, bo tudi pridelek sladkorne pese rekorden in odstotek sladkorja v njej visok.

Tudi sončnice so letos dobro obrodile. Zdaj potrebujejo lepo vreme. Konoplja kaže zelo dobro in zadnje deževje je ugodno vplivalo na njen razvoj. Konoplja obeta letos dobro vlakno. V zahodnih krajih dežele pričakujejo tudi dobro letino krompirja, v vzhodnih pa kaže bolj slabo, ker vreme v začetku julija za rast krompirja ni bilo ugodno. Na splošno bo pridelek krompirja zadovoljiv.

Vinogradi kažejo povsod dobro. Hladno vreme je zavrla dozorevanje zgodnjih vrst grozdja.

Med izdelovalci malih elektromotorjev je zlasti znana mariborska »Elektrokovina«. To podjetje izvažajo svoje izdelke v Azijo in Južno Ameriko, pa tudi v nekatere države zahodne Evrope.

»Tako bo laglje,« nam je pojasnil. Kmalu sem zapustil Leninovo stanovanje. Čeprav je bila rana huda in ranjenec položaj zelo nevaren, sem se skušal pomiriti. Zdravniki mi bodo pomagali, organizem Vladimira Iljiča je zdrav, srce odporno. Na Leninovo smrt niti misliti nisem hotel.

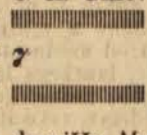
Cez dva, tri dni je bilo že dokončno znano, da življenje Vladimira Iljiča ni v nevarnosti.

Ze prvo noč po atentatu so prišle na dan nekatere podrobnosti tega dogodka. Na Lenina je streljala Fanni Kaplan, članica banditske skupine terorističnih eserov. Ta zločinska tolpa je ubila v Petrogradu Urickega in Volodarskega.

Potem ko je streljala na Vladimira Iljiča, je atentatorka skupaj z množico zbežala s tovarniškega dvorišča. Ljudje so bežali, ne da bi sploščeta vedeli, kdo je streljal na Vladimira Iljiča. Teroristka se je pomešala med množico, da bi se tako neopaženo skrila. Na ulici, blizu tovarne, jo je čakal voz z vpreženim dirkačem. Otroci, ki so se mudili ob atentatu na dvorišču, so stekli za Kaplanovo, kazali najo in kričali:

»Ta-le jel! Ta-le jel! Iznajdljivosti otrok se je bilo treba zahvaliti, da so atentatorko prijeli. Več ljudi jo je dohitelo na tramvajskem postajališču in jo prignalo na tovarniško

S. K. GILJ:

ŠEST LET Z V. I. LENINOM

Spomini osebnega šoferja Vladimira Iljiča Lenina

dvorišče. Množica je bila ogrožena. Mnogi ljudje so se stisnjenih pesti privalili proti njej; bili bi jo pri prič raztrgali, pa je skupina delavcev zadrževala pritisk. Nekdo jih je svaril:

»Kaj pa počenjate, tovariši? Treba jo je zaslišati.«

Cez dobro uro je bila banditka Kaplanova že v rokah VCK.

Kmalu so aretirali tudi moža z mornariško čepico na glavi, ki je po streljih Kaplanove tekel proti Vladimiru Iljiču. Bil je teroristkin pajdaš.

Leninovi odporni organizem in skrbna postrežba med boleznijo sta storila svoje: čez dva, tri tedne je Vladimir Iljič že spet predsedoval na zasedanjih Sveta ljudskih komisarjev.

Cez nekaj mesecev je docela zdrav in veder znova govoril na mitingu delavcem iste bivše Michelsonove tovarne. Veselje delavcev je bilo nepopsino. Njihovo prvo vprašanje je bilo:

»Kako je z vašim zdravjem, Vladimir Iljič?«

»Hvala. Počutim se zelo dobro,« je odgovoril Lenin nasmejan.

Miting se je začel, delavci so spet slišali plamteč, navdušen govor svojega voditelja.

Vodilni sodelavci Sveta ljudskih komisarjev so sklenili skrivaj posneti Lenina na filmski trak. Smanjanje so zaupali izkušnemu filmskemu operaterju. Predlagali so mu, naj posname Vladimira Iljiča tako, da tega ne bo opazil. Vsi so vedeli, da bi se sicer ta načrt izjalovil.

Bil je sončen dan, ko so sklenili uredničiti ta načrt. Glavni filmski operater in njegovi pomočniki so se skrili v razne kotičke Kremlja ob asfaltirani stezi, pa tudi pri velikem kremeljskem zvonu in pri sopolju arzenala. Tod naj bi prišel Vladimir Iljič na sprehod.

Lenina je spremljal poslovodja Sovjetskega ljudskih komisarjev in dober Iljičev prijatelj V. D. Bonč-Bruevič. Skušal ga je razvedriti s pogovorom, da Vladimir Iljič ne bi opazil nanj namerjenih objektov. ga le,

Ko je bilo snemanje že do polovice končano, se je Lenin naglo obrnil, da bi se vrnil v svojo delovno sobo. Iznemada je opazil filmske operaterje z njihovimi trinožniki.

»Kaj pa je to?« je vprašal presenečeno. — »Kam pa teko in kaj nosijo na hrbtih? Glej no, saj to so kinematografarji.«

Bonč-Bruevič ni mogel tajiti in pritril je, da gre res za kinematografarje.

»Torej kanijo snemati mene? Ta je pa dobral! Kdo jim je pa dovolil? In zakaj me niso na to opozorili?«

»Stvar je kaj preprosta, Vladimir Iljič — saj ne bi privolili, da bi vas snemali, a to je neogibno potrebno.«

»Da, res je,« je rekel Vladimir Iljič. »V to ne bi privolil. Torej so me prevarali?«

Ozrl se je naokrog in pripomnil:

»Saj tu je cela kinematografska zarota, kakor vidim. Spretno, spretno ste me prevarali,« je rekel in se dobrodušno zakrohotal. — »No, če je to res potrebno, pa naj bo, oprostim vam.«

Kmalu so v Kremlju prikazovali kratki film »Sprehod Vladimira Iljiča po Kremlju«. Iljič se je šalil in smejal, ko ga je gledal in kar naprej govoril, kako spretno so ga prevarali, posneli pa so

OB OBISKU PREDSEDNIKA VIETNAMA HO SI MINHA

Naši narodi visoko cenijo

napore Vietnamcev za izgradnjo socializma in združitve njih dežele

(Nadaljevanje s 1. strani)

tem večja, ker v vaši osebi, tovariš predsednik, pozdravljamo ne samo najvišjega predstavnika vaše dežele, marveč tudi glavnega organizatorja junaškega boja vietnamskega ljudstva. Veselimo se, da lahko ob tej priložnosti rečemo, da so narodi in vlada Jugoslavije zmerom odločno zagovarjali pravico vietnamskega naroda do samoodločbe in narodne neodvisnosti.

Med osvobodilno borbo so narode v naših dveh deželah revolucionarne spremembe zgodovinskega pomena za naše narode in ustanovljeni so bili pogoji za uspešno izgradnjo socializma. V tem

oziru imamo pred očmi iste ideje in cilje in kolikor vidimo v uredništvu teh idej in ciljev nekaterih razlike, je to naravna posledica različnih specifičnih pogojev v naših deželah, kar je lahko samo ploden vir za medsebojno izmenjavo naših izkušenj. Prepričan sem, da je lahko v tem oziru sodelovanje med našima dvema deželama prispevek k izgradnji socializma v naših deželah in na sploh. Posebej bi rad poudaril, da jugoslovanski narodi želijo napore, ki jih prispeva vietnamsko ljudstvo v težavnih in zamotanih pogojih za izgradnjo svoje dežele in ki so hkrati usmerjeni na njeno popolno združitve in okrepitev njene neodvisnosti.

svobodo in enakopraven položaj v mednarodnem življenju in naše pravice, da sami določamo svoj notranji red, mi nikoli nismo ločili od splošnih težav za čedanje tesnejšim povezovanjem in medsebojni neodvisnosti vseh narodov sveta in menili smo, da je takšna politika koeksistence

nost, ki razdira današnji svet. Da bi dosegli ta cilj, je nujno potrebno razglobiti splošno medsebojno razumevanje. Posebno vlogo morajo v tem odigrati socialistične dežele in napredna gibanja, kar bo moč doseči samo, če bodo medsebojno sodelovala in se bo mednarodna dejavnost razvijala na podlagi popolne enakopravnosti in odnosih ter ustvarjalnega obravnavanja in urejanja družbenih in mednarodnih problemov, na katere zdaj zadeva človeštvo.

Hoang Van Hoan, član Politbiroja vietnamske Lao-Dongore Partije

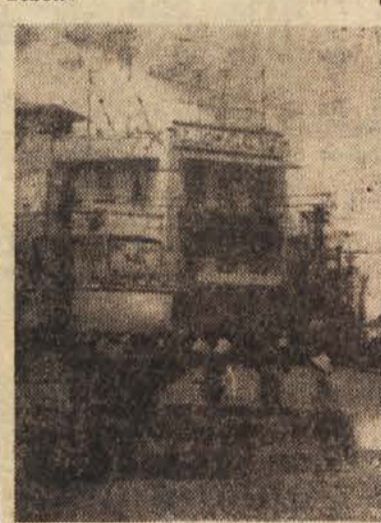
in tako iz sebičnih nagibov onemogočajo organsko združitve naroda ter vnašajo nemir in nove težave v ta del sveta. Mi smo zmerom poudarjali in poudarjamo, da je popolna izpolnitev ženevskih sporazumov v interesu vietnamskega naroda, v interesu miru na Daljnem vzhodu in ublažitve sedanje napetosti v mednarodnih stikih.

Naši dve deželi zagovarjata v svoji zunanji politiki politiko koeksistence med vsemi deželami ne glede na razlike v družbenih sistemih. Našega boja za narodno

najboljša pot za trajno zagotovitev naše narodne eksistence in za široko mednarodno sodelovanje. Prepričani smo, da je z združenimi naporimi in aktivnim prizadevanjem vseh narodov in dežel moč postopoma urediti probleme, ki se ogrožajo mirni razvoj, in tako premostiti tisto razceplje-

vanje, ki razdira današnji svet. Da bi dosegli ta cilj, je nujno potrebno razglobiti splošno medsebojno razumevanje. Posebno vlogo morajo v tem odigrati socialistične dežele in napredna gibanja, kar bo moč doseči samo, če bodo medsebojno sodelovala in se bo mednarodna dejavnost razvijala na podlagi popolne enakopravnosti in odnosih ter ustvarjalnega obravnavanja in urejanja družbenih in mednarodnih problemov, na katere zdaj zadeva človeštvo.

Na to dvigam te čašo na vaše zdravje, tovariš predsednik, za napredek Demokratične republike Vietnam in za vsestransko prijateljstvo narodov naših dveh dežel.

Pogled na Hanoj, glavno mesto Vietnama

Odgovornost politikov in činiteljev ki ovirajo združitve Vietnama

Vaša dežela in vaša vlada sta med ženevsko konferenco 1954 mnogo prispevali k stviri miru in mednarodnega sporazumevanja. Prizadevanje Demokratične republike Vietnama, da z naslednjim izpolnjevanjem ženevskih sporazumov doseže združitve dežele po miroljubni poti, je našlo v naši deželi kakor tudi pri vseh, ki jim je pri sreči okrepitev miru, odkritosrčno razumevanje in vsestransko podporo. Mi menimo, da je velika odgovornost vseh tistih političnih činiteljev, ki otežujejo izpolnitev ženevskih sporazumov

in tako iz sebičnih nagibov onemogočajo organsko združitve naroda ter vnašajo nemir in nove težave v ta del sveta. Mi smo zmerom poudarjali in poudarjamo, da je popolna izpolnitev ženevskih sporazumov v interesu vietnamskega naroda, v interesu miru na Daljnem vzhodu in ublažitve sedanje napetosti v mednarodnih stikih.

Naši dve deželi zagovarjata v svoji zunanji politiki politiko koeksistence med vsemi deželami ne glede na razlike v družbenih sistemih. Našega boja za narodno

svobodo in enakopraven položaj v mednarodnem življenju in naše pravice, da sami določamo svoj notranji red, mi nikoli nismo ločili od splošnih težav za čedanje tesnejšim povezovanjem in medsebojni neodvisnosti vseh narodov sveta in menili smo, da je takšna politika koeksistence

Miru ni moč ločiti od boja za svobodo narodov in njih koeksistence

Našemu predsedniku republike je odgovoril vietnamski predsednik z naslednjo zdravico:

Dragi tovariš predsednik, dragi tovariši in dragi prijatelji!

Zahvaljujem se tovarišu predsedniku za tako pohvalne in tople besede, ki nam jih je izvolil izreči.

V najtemnejših trenutkih zadnje svetovne vojne je naše ljudstvo vzlic kolonialnemu gošpstvu zmerom z občudovanjem spremljalo junaški boj jugoslovanskih narodov proti fašizmu. Zato je vietnamski narod z največjim veseljem pozdravil slavno rojstvo Federativne ljudske republike Jugoslavije. V veliko zadovoljstvo mi je, da sporočim vam in vsemu jugoslovanskemu ljudstvu bratske pozdrave vietnamskega naroda.

Prav tako se zahvaljujemo bratskim narodom Jugoslavije za simpatije, ki so jih zmerom izražali našemu ljudstvu v naši dolgorodni in težavni vojni za narodno osvoboditev. Ljudstvo Vietnama je med zadnjo svetovno vojno bilo boju proti francoskemu kolonializmu in japonskemu militarizmu. Zmaga sovjetske vojske nad Japonijo na Kitajskem in v Koreji je ustvarila ugodne pogoje za našo revolucijo iz avgusta 1945 in za rojstvo Demokratične republike Vietnama 2. septembra 1945. Kmalu pa je francoska kolonialna agresija s pomočjo ameriškega imperializma prisilila naše ljudstvo, da je z orožjem v roki devet let branilo pridobitve revolucije. Zmaga našega ljudstva je tudi zmaga vse velike družine socializma in si miru na svetu. Res se mi v devetih letih nismo borili sami. Naša moralna, ki je premagala sovjetskega, je bila moralna ljudstva, ki je zmerom čutilo za seboj nemerjeno podporo vseh bratskih dežel velike družine socializma.

Zdaj, ko spet živimo v miru, si prizadevamo, da bi ob pomoči bratskih dežel ustanovili novo težavno in koristno in si miru na svetu. Res se mi v devetih letih nismo borili sami. Naša moralna, ki je premagala sovjetskega, je bila moralna ljudstva, ki je zmerom čutilo za seboj nemerjeno podporo vseh bratskih dežel velike družine socializma.

Potem je poudaril, da se vlada DR Vietnam hkrati vztrajno nevskega sporazumov, po katerih lju 1956 za mirno združitve dežele in nadaljeval:

»Naše prizadevanje, da bi znova združili našo deželo, pa perializem in njegove marionete nevskega sporazumov, ki so bile predvidene volitve v južne in nadaljeval:

Severu. Vlada Ngo Dinh Diema ob podpori ameriškega imperializma kar naprej odklanja pogajanja za mirno združitve dežele. Ta vlada je napravila iz 17. vzporednika,časne demarkacijske črte mejo, ki umetno deli deželo. Toda Vietnam je narodna, zgodovinska in gospodarska celota in nobena moč na svetu ga ne bo mogla dokončno razdeliti. Ob pomoči vseh dežel velike družine socializma in vseh miroljubnih narodov sveta se vztrajno borimo za mirno združitve naše domovine.

Dragi tovariš predsednik! Srečni smo, da se naša gledišča o važnih problemih boja za narodno neodvisnost in mirno koeksistence vzlic zemljepisni oddaljenosti ujemajo. V tej atomski dobi, ko bi lahko človekova moč nad naravo prinesla več sreče človeštvu, bi moralo biti vsem narodom omogočeno, da bi živeli svobodni in srečni. Imperialistične dežele pa se še zmerom oborožujejo in si prizadevajo, da bi gospodarile na svetu. Naš narod, ki je kakor bratski jugoslovanski narodi prispeval ogromne žrtve za svojo osvoboditev, je pripravljen pridružiti se vašim in vsem

miroljubnim narodom sveta v tem boju za obrambo miru. Tega miru pa ni moč ločiti od boja za svobodo narodov in mirno koeksistence. Kakor vi, smo tudi mi prepričani, da je moč postopoma urediti vse probleme, ki ogrožajo mirni razvoj. Prepričani smo, da bodo lahko skupni naporji naših narodov, povezani z naporji vseh miroljubnih narodov sveta, uspešno bili boj proti silam vojne.

Zahvaljujemo se vam, dragi tovariš predsednik, za neomejeno podporo, ki ste jo pravkar izrazili našemu boju za integralno izpolnitev ženevskih sporazumov. Nam je v veliko tolažbo, ko vidimo, da so bratski jugoslovanski narodi pripravljeni braniti našo stvar kakor svojo.

Znova se vam najpristrčneje zahvaljujem in dvigam čašo na vaše zdravje, tovariš predsednik, in za bratsko prijateljstvo med narodi naših dveh dežel. Naj živi bratsko prijateljstvo narodov Jugoslavije in Vietnama! Državniško kosilo je poteklo v slovesnem, vendar pristrnem vzdušju. Po kosilu so se vietnamski gostje odpeljali na Dedinje, kjer so nastanjeni.

SPOMINSKI DAR BEOGRADA HO SI MINHU

IZRAZ SOLIDARNOSTI

naših narodov z narodom Vietnama

Popoldne je predsednik Ho Si Minh sprejel v rezidenci na Dedinju delegacijo mesta Beograda, ki mu je izročila spominsko plaketo.

Zlato plaketo, kopijo reliefa starega Beograda, mu je izročil predsednik MLO Jojkić. V imenu prebivalcev in MLO je pozdravil predsednika Ho Si Minha in rekel: »Naše mesto, znano po svojih svobodoljubnih tradicijah, je ponosno, da lahko v svoji sredini pozdravi vas, uglednega borca in voditelja junaške osvobodilne borbe vietnamskega naroda in prekajljivega revolucionarja, ki je vse svoje življenje posvetil boju svojega naroda za osvoboditev dežele. Prebivalci Beograda so kakor vsi narodi Jugoslavije s čustvom globoke simpatije in solidarnosti spremljali vaš dolgoletni boj za neodvisnost. Ta čustva so tem bolj živa, ker so morali tudi naši narodi v svoji zgodovini biti dolgoletno in srčite boje za svojo osvoboditev. Veseli nas, da nas zdaj razen te skupne borbe v minulosti vežejo tudi skupni ideali izgradnje socializma in boljše prihodnosti naših narodov.

Na koncu je Jojkić prosil predsednika Ho Si Minha, naj po vrnitvi v svojo domovino sporoči tople pozdrave prebivalcev Beograda prebivalcem glavnega mesta Vietnama Hanoja.

Predsednik se je toplo zahvalil za pozornost Beograda in poudaril, da sprejema darilo z globoko hvaležnostjo. Beograščanom je sporočil pozdrave glavnega mesta

Vietnama Hanoja. Potem se je pogovarjal z delegacijo kake četrt ure.

Na Kalemegdanu

Proti večeru so si vietnamski državniški gostje ogledali znamenitosti Beograda. Najprej so se odpeljali v Vojni muzej na Kalemegdanu. Pred vhomod je Ho Si Minh pozdravil namestnik upravniika polkovnik Slavko Dragonjić. Z zanimanjem si je vietnamski predsednik ogledal muzej JLA. Potem je bil še v Narodnem muzeju na Trgu republike. Tam ga je sprejel in pozdravil upravnik muzeja akademik Veljko Petrović in mu razkazal najzanimivejše predmete starih izkopenin, kipe, freske in slike.

V Vojnem muzeju so Ho Si Minh u pogledali dva albuma s slikami iz narodnoosvobodilne vojne, v Narodnem muzeju pa katalog z reprodukcijami najzanimivejših predmetov v muzeju.

Sprejem pri predsedniku republike

Naš predsednik republike je priredil nočjo v Belem dvoru svečan sprejem v čast predsednika Ho Si Minha. Sprejema so se udeležili spremstvo vietnamskega državnika in visoki jugoslovanski funkcionarji. Člani ljubljanske Opere in Baleta, mešana zbor Doma JLA iz Beograda in Slovenski orkestrski so na sprejemu izvajali umetniški program.

V znamenju polcilindra

Reorganizacija britanskih oboroženih sil

London, avgusta 5. (AFP). V dni so uveljavili predpise o reorganizaciji britanskih oboroženih sil. Usoda 7000 oficirjev je zapetena s pokojninami, bogatimi odpravninami (ki naj bi bile uteha za upropastično vojaško kariero) in polcilindrom (ki ga bodo nosili, če se bodo posvetili civilni karieri). Sedem tisoč poklicnih vojakov se bo znašlo na ulici - ne na paradni cesti med špalirji ljudi v tragično-patetičnem smislu tega izraza, temveč na pravi kamniti, betonski, asfaltni ulici, kjer se gnetejo prezirani civilisti - ne vedo, ali naj k polcilindru nosijo črne ali rumene čevlje.

Toda so je najmanjši pretresljaj izmed mnogih, ki jih bo izzvala »Bela knjiga« o reorganizaciji britanskih oboroženih sil.

Priloge na vojno, ki je minila

Neki cinik si je izmislil geslo (ki je takoj postalo splošno znano): da se je Britanija vedno pripravila na vojno, ki je za minila. Ob začetku burške vojne je bila pripravljena na krimsko vojno, v začetku prve svetovne vojne je bila pripravljena za burško vojno, ob začetku druge se ni bila opremljena niti za vjevanje v prva dva vojna, v minulih dvanajstih letih pa se je različno oboroževala za primer, da bi se ponovil neponovljivi vojaški položaj iz druge svetovne vojne.

Med tistimi, ki so se pripravljali »na že minulo vojno«, in tistimi, ki so zahtevali načrt za »vojno, ki lahko se pride«, se je zadnja leta razvnela razčlenjena polemika. Prav čudno je, koliko časa je moralo preteči, da so ljudje, ki gledajo v nejasno prihodnost, prevladovali nad strokovnjaki, ki ne morejo obrniti hrbta nepovnovljivi preteklosti. Dvojni razlogi so, da je zmaga tega, ki je bil Sandys reformuliral v svoji »Beli knjigi« o reorganizaciji. Na eni strani so najodgovornejši vojniki in politiki menili, da bi bila jedrska vojna totalna in da pred neznanim atomskim ali vodikovim napadom ni obrambe ne zaščite. Edina zaščita je prizadevanje, da do nenad-

Naša udeležba na celovškem sejmu

Dunaj, 5. avg. (Tanjug). Na mednarodnem velesejmu v Celovcu, ki bo trajal od 8. do 18. avgusta, bo sodelovalo okoli tisoč razstavljalcev iz Avstrije in tujine. Izmed tujih razstavljalcev bo največ prostora zavzela Zahodna Nemčija z nad 90 podjetji. Na drugem mestu pa je Jugoslavija z 31 podjetji.

Letos jugoslovanska podjetja privikrat razstavljajo v novem, zelo lepo urejenem paviljonu. Po posebnem sporazumu bosta Jugoslavija in Avstrija izmenjali v okviru velesejma kontingente blaga v vrednosti po 6,35 milijona šilingov.

BRITANSKI NAPAD NA OMAN

Zdaj so varle na omansko ozemlje tudi britanske oborožene sile po kopnem in prodirajo proti Nizvi

London, 5. avg. (AFP). Po poročilih britanske tiska so britanske čete in oklopne enote zapustile svoje oporišče v Omanu in začele prodirati proti Nizvi, glavnemu stanu oboroženih sil omanskega imama.

V trenutku, ko uporniki v Omanu zahtevajo pomoč od Arabske lige in OZN za ustavitve britanske agresije, je vojska Velike Britanije vrila na ozemlje Muskata in Omana. Napad označujejo v laburističnih krogih za presenetljiv, ker so predstavniki britanskega zunanjega ministrstva do zadnjega trenutka zagovarjali, da »ni pričakovati, da bi bile enote iz Kameruna potrebne za poseg v boje«.

Po poročilih, ki prihajajo v London, bodo britanske enote Kameruncev uporabili za pomoč sultanovi vojski, »da ji zagotove podporo težkega orožja, kjer bo potrebno in da bodo vzdrževali zvezo z britanskim letalstvom, ki bombardira uporniško ozemlje.«

Laburistični poslanec Wegdwood Benn, ki zahteva parlamentarno debato o položaju v Omanu, je sinoči izjavil, da je vlada Spodnjemu domu pred odhodom na počitnice zagotovila, da bo britansko posredovanje v Omanu omejeno le na uporabo letalstva. »24 ur po prekinitvi dela v parlamentu pa so britanski povelj-

niki sprožili operacije tudi na kopnem, v katerih sodelujejo tudi britanske čete.«

Kairo, 5. avg. Kakor poroča tukajšnji radio, je omanski imam zahteval, naj ZDA in Sovjetska zveza intervenirajo, da bi prenehale sovražnosti v Omanu. Imamov predstavnik v Kairu Mohamed el Harti je bil danes pri veleposlanikih ZDA in Sovjetske zveze ter zahteval intervencijo obeh veselil za ustavitve bojev v Omanu. V notah, ki jih je izročil obema veleposlanikoma, je opisan položaj v Omanu in je izražena zahteva po intervenciji obeh vlad, da bi bilo konec nepredanih dejanj britanskih sil proti omanskemu ljudstvu.

Generalni sekretar Arabske lige Abdel Halek Hasuna pa je poslal note vsem deželam, ki so sodelovale na azijsko-afriški konferenci v Bandungu, in zahteval od njih, »naj podpro Oman v njegovega boju ter posredujejo, da bo prenehal britanski napad na to deželo«. Generalni sekretar Arabske lige omenja v notah, da je bil Oman dvanajst stoletij neodvisen in da je Velika Britanija 1920 priznala neodvisnost omanskega imamata. Na koncu je rečeno, da »sedanji britanski napad nasprotuje ustanovni listini OZN in načelom Bandunske konference«.

Nova tuja veleposlanika pri predsedniku republike

Beograd, 5. avg. (Tanjug). Predsednik republike je davi v Belem dvoru sprejel novega grškega izrednega veleposlanika Trasilvulosa Zakalotosa, ki mu je slovesno izročil svoja pooblastilna pisma.

Potem je predsednik Tito sprejel še novega izrednega veleposlanika LR Mongolije Dašina Adilbišo.

Na obeh sprejemih sta bila navzoča državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in šef protokola predsednika republike Sloven Smoljaka.

PISMO IZ DEŽELE GENTLEMENOV

nega napada oziroma vojne sploh ne pride. In o tem ima britanska vlada nekatere ideje, ki jih z manjšim ali večjim uspehom razvija na razorožitvenih pogajanjih v Londonu. Toda v primeru, da bi do jedrske vojne le prišlo, bi bila vloga običajnih rodov vojske v marsičem različna od dosedanje.

Zalovanje za tradicijo

Nekateri vojaški teoretiki trdijo, da so sedanji rodovi vojske - pehota, mornarica in letalstvo - zastareli. Ministrski predsednik Macmillan pa je vseeno napovedal, da »ne bodo ukinjeni« in združeni v enotno, kombinirano vojsko, pač pa bo vsak zase reorganiziran. Pri tem kaže, da vlade niso vodili čisto vojaški razlogi, pač pa je upoštevala tudi »nacionalno zalovanje«, ki bi nastalo, če bi na primer »ukinjli« slavno mornarico, ponos generacij, simbol vsega, kar je Britanija nekoč v svetu pomenila.

Ko so časniki objavili seznam polkov, ki jih kmalu ne bo več, je zatrepalo srce mnogih starih vojakov; njihov polk bo šel v muzej in v prašnih vitrinah bodo shranjeni najintimnejši spomini na malajsko džunglo, na

posek pri El Alameinu in na flandrijske strelske jarke.

Ko si je človek izmislil strelno orožje, se je razširil glas, da je konec viteške dobe, ker iz puške vsak podlež lahko ubije tudi največjega junaka. Ko pa je Duncan Sandys objavil svojo »Belo knjigo«, se je razširil glas, da je konec vojaškega poklica. Časniki so pisali, da bodo vojake in oficirje zamenjali »ljudje v belih plaščih«, tehniki, ki bodo s pritskom na gumb na laboratorijski mizi izstrelili usmerjene rakete z atomskimi naboji.

O vlogi konvencionalnega orožja zdaj že trezneje razmišljajo. Nekateri celo menijo, da je važnost sodobnega konvencionalnega orožja zrasla, ker je jedrsko orožje tako strašno in tako absolutno, da ga nihče nikdar ne bo smel uporabiti.

V vsakem primeru pa bo 7000 poklicnih oficirjev šlo v pokoj in »dobilo polcilinder«. Spostovalci vojske kaste pravijo, da je nastopil konec gentlemenske dobe, ko je bil oficir gentleman zato, ker je bil oficir, in ne zato, ker je vedel, da se k polcilindru ne nosijo rumeni čevlji.

Kosta Timotijević

Z VSEH STRANI SVETA

SPANIJA
ŽELEZIŠKA NESREČA
Madrid, 5. avg. (AFP). V železniški nesreči, ki se je danes pripetila blizu Madrida, je izgubilo življenje 17 vojakov, 70 vojakov je bilo na ranjenih. Vzrok nesreče še ni dognan.

ITALIJA
AZIJSKA GRIPA V RIMU
Rim, 5. avg. (Reuter). V nekem otroškem okrevališču v bližini Rima je 90 otrok zbolelo za azijsko gripo. En otrok je umrl. Otroci so praši v okrevališču iz Neaplja, kjer je bilo v karanteni nekaj ladij, na katerih so našli sledove te bolezni.

CIPER
PROTIBRITANSKE DEMONSTRACIJE
Nikozijska, 5. avg. (Reuter). V Nikoziji in v Pafosu so spet izbruhnile protibritanske demonstracije. Ljudje so zahtevali vrnitev eparha Makariosa ter združitve Cipra z Grčijo. Več demonstrantov so aretirali.

LIBANON
POBUDA PREDSEDNIKA ŠAMUNA
Beirut, 5. avg. (AFP). Predsednik republike Šamun je na nekem borovnu predlagal konferenco državnikov arabskih dežel, na kateri naj bi izglasili medsebojne nesporazume. »Preprijčan sem«, je dejal, »da med arabskimi deželami ni spora, ki ga ne bi bilo moč rešiti.«

JORDANIJA
PRED SODIŠČEM ZARADI »KOMUNISTIČNEGA DELOVANJA«
Aman, 5. avg. (AFP). Vojaško sodišče v jordansem delu Jeruzalema je obsodilo dva obtoženca na po petnajst

let zapora zaradi dozdevnega »komunističnega delovanja«. Eden ob obtožnih je bil obsojen v odsotnosti na nekaj let zapora.

INDIJA
KOLERA V BIHARJU
New Delhi, 5. avg. (Tanjug). Več kot 1500 ljudi je umrlo za koleru, ki razširja v treh okrožjih države Bihar. Epidemija je zajela več kot 150 vasi.

Konec britanske kolonialne oblasti na Malaji

Kuala Lumpur, 5. avg. (AFP). Visoki britanski komisar v Malaji sir Donald Maggilliray je danes s šefi malajske države podpisal sporazum, s katerim je dosedanja oblast Velike Britanije prenesena na malajsko federacijo. S tem sporazumom je prenehala tudi britanska suverenost nad otokom Penang in nad Malako.

Britanska pobuda za trojna pogajanja o Cipru
Atene, 5. avg. (Reuter). Atenski tisk poroča danes, da je britansko veleposlanstvo v Atenah izročilo grški vladi poziv na trojna pogajanja o Cipru. Na razgovorih bi sodelovali predstavniki Velike Britanije, Turčije in Grčije. Grški diplomatski krogi teh poročil niso potrdili.

KAJ JE NOVEGA V NAJMLAJŠEM SLOVENSKEM MESTU

Nova Gorica bo dobila urbanistični načrt

Prvi štirje lokali za trgovine v desetih letih — Ljudje porabijo veliko denarja v Ljubljani in Italiji, ker je premalo trgovin oziroma je v njih premajhna izbira kvalitetnega blaga

Nova Gorica, avgusta. — Naše najmlajše mesto ob zahodni meji se oblikuje in raste počasi, vendar zmeraj bolj spreminja svojo vnanjo podobo. Razvoj v prvih desetih letih ni bil zmeraj dovolj premišljen in vzporeden s potrebami, toda tega so precej krive neogibne težave; Nova Gorica se je namreč doslej razvijala skoraj stihijsko in nenačrtno. Prav zdaj »Projektivni atelje« v Ljubljani zbira podatke in drugo gradivo za izdelavo idejnega oziroma urbanističnega načrta mesta. Sodijo, da bo urbanistični načrt »pod streho« do februarja prihodnjega leta, potem pa bodo na njegovi osnovi izdelali kompleksni zazidalni načrt posameznih naselij. S tem bo šele podana solidna osnova za sistematično in smotno rast Nove Gorice.

Medtem pa se ljudski odbor in razna podjetja trudijo, da bi napravili čimveč in zadovoljili najosnovnejše komunalne potrebe ljudi, ki so se tu zbrali iz vseh krajev države. Gre predvsem za gradnje upravnih poslopij raznih podjetij in ustanov ter druge javne zgradbe, vtem ko stanovanjska izgradnja spriče omejenih sredstev počasi napreduje. Kmalu bodo dograjene zgradbe novogoriških podružnic DOZ in Narodne banke ter šola za učence v trgovini. Pod streho je tudi že skoraj stanovanjsko poslopje za službenice obmejnega poverjeništv

ter bivalnica za železniške službenice, nekaj zgradb pa bodo začeli kmalu zidati. Letos bodo prišli na vrsto nova pošta, dalje dve stanovanjski hiši za potrebe Okrajnega ljudskega odbora, poslopje »Živinoprometa« z mesnico in še nekaj manjših zgradb. Za prihodnje leto pa razmišljajo o gradnji poslopja Okrajne zadrugne zveze, Zdravstvenega doma in gimnazije z internatom.

»FRNAZA«
POČASI JEMLJE SLOVO

Rastočemu mestu se bo morala počasi umakniti tudi stara opekarna, ali kakor jo tu nazivajo »frnaza«, ki je tudi sicer s svojimi skrajno nehygieničnimi prostori v pravo sramoto Novi Gorici. Dimnik so že podrli, počasi pa bodo začeli rušiti tudi druge dele poslopja, kjer so sedaj nameščene razne trgovine in delavnice. Na tem mestu bosta v prihodnjih letih zrasla nova gimnazija in dijaški dom. Opekarno bodo lahko začeli podirati, ker se bodo štiri trgovine v kratkem preselile v novozgrajeno komunalno poslopje Občinskega ljudskega odbora. To bodo tudi prvi moderni lokali. Za gradbene delavce pa bodo zgradili večje poslopje s samskimi sobami za več postelji in s potrebnimi sanitariji.

Ob zaključku tega sestavka o raznih vprašanjih mladega primorskega mesta ne moremo mimo velike stanovanjske krize, ki je najbolj aktualen problem v Novi Gorici. Razen tistih približno 500 družin in nekaj sto samskih ljudi, ki čakajo zama na stanovanje tudi po nekaj let, trpijo zaradi tega tudi številni delavci in službenici, ki se vozijo vsak dan na delo v Novo Gorico iz številnih zalednih krajev. Le-teh je po približnih cenitvah okoli dva tisoč.

RAST MESTA IN SKRBI
OBČINSKEGA LJUDSKEGA
ODBORA

Razvoj Nove Gorice terja veliko sredstev, ki pa jih ljudski odbor nima dovolj. Tudi Okrajni

ljudski odbor spriče omejenih možnosti in velikih obveznosti kljub najboljši volji ne more izdatneje podpirati prizadevanj za rast mesta. Res je, da so dosežanje denarne naložbe šle v glavnem iz virov okrajja, ki si tako gradi svoje središče, toda kljub velikim investicijam je v mestu še precej perečih komunalnih potreb.

Tu mislimo predvsem na dograditev zgradbe za restavracijo in kavarno, ki bi lahko postala središče družabnega življenja v Novi Gorici. Razen tega primanjkuje trgovin in raznih obrtnih in drugih delavnic in se zavoljo vseh teh činitelev ni čuditi, če se odteka denar prebivalstva v Ljubljano in še zlasti v italijansko obmejno področje. Občina je zavoljo tega ob precej dohodkov, ki bi lahko ostali tu. Resnici na ljubo pa je seveda treba pripomniti, da so tega v dobrini meri kriva tudi vodstva nekaterih trgovin, ki ne storijo dovolj za povečanje asortimana raznega industrijskega in drugega blaga.

Ob zaključku tega sestavka o raznih vprašanjih mladega primorskega mesta ne moremo mimo velike stanovanjske krize, ki je najbolj aktualen problem v Novi Gorici. Razen tistih približno 500 družin in nekaj sto samskih ljudi, ki čakajo zama na stanovanje tudi po nekaj let, trpijo zaradi tega tudi številni delavci in službenici, ki se vozijo vsak dan na delo v Novo Gorico iz številnih zalednih krajev. Le-teh je po približnih cenitvah okoli dva tisoč.

Izseljenci se bodo zbrali v Trbovljah

V zasavskih revirjih se kaj privedno pripravljajo na praznovanje republiškega izseljenskega dne, ki bo v soboto 17. avgusta v Trbovljah.

Praznovanje izseljenskega dne pripravlja pododbor Slovenske izseljenske matice, ki se je organizacijsko že močno utrdil in šteje 70 članov. V pripravah sodelujejo tudi druge množične organizacije. V programu, ki se bo odvijal na letnem teledradišču TVD Partizan, bo sodelovala tudi skupina »zadovoljnih Kranjcev«, ki je nedavno z uspehom gostovala med našimi izseljenci v zahodnoevropskih državah.

Zasavske kraje bodo te dni obiskali številni izseljenci. Nekaj jih je že prispelo iz Holandije, iz

Pas de Calaisa, prišli pa bodo še iz okolice Pariza, Merlebacha in Westfalije. Vsi ti ki bodo v teh dneh že v Zasavju, si bodo lahko ogledali tudi prireditve, ki bodo od 8. do 11. avgusta v okviru praznovanja občinskega praznika v Zagorju.

Podpreti zidavo
zdravstvenega doma

Zelo pereče je v Velenju vprašanje zdravstvenega doma. V starejši stavbi, ki ni niti najmanj namenjena temu delovanju, ordinirata dva zdravnika. Razpolagata samo z dvema prostoroma in v enem izmed njih je laboratorij. Tukaj ni moč zajamčiti tajnosti bolezni, ki je po zakonu sicer zajamčena, seveda ne po krivdi zdravnikov. Nujno bo, da bodo vse organizacije in podjetja z občino vred podpirale potrebo po čimprejšnji gradnji novega zdravstvenega doma, za katerega je že nabranih nekaj sredstev.

Dvorano narodnega doma
v Celju obnavljajo

Celjsko podjetje »Beton« se je nedavno lotilo izredno zahtevnega dela — obnove velike dvorane v Narodnem domu v Celju. Dela bodo trajala najbrž do konca leta. Predvidevajo, da bo velika dvorana v bodoče samo za svečanosti in pomembnejše skupščine, a manjša dvorana, ki jo bodo tu sedaj uredili, bo namenjena raznim družabnim in kulturnim prireditvam.

celo o ustanovitvi neke vrste zveze, ki bi skrbela za koordinacijo dela in predvsem za razširitev trga. V zvezo bi se vključilo kakih sedem, osem kmečkih zadrug, ki se že zdaj ukvarjajo s prodajo tega prašiča in so prevzele v svoje roke skrb za osvežitev in še večjo razširjenost te pasme.

Druga najvažnejša gospodarska veja je sadjarstvo. Tudi tu gre v glavnem še vse po starem. Modernizacija in tehnizacija v sadjarstvu je šele v povojih. Morda je celo s tem preveč rečeno: napravljeni so šele prvi načrti za začetek modernizacije prvih večjih kompleksov sadovnjakov. Zdjaj so v teku zadnja pedoločka raziskavanja na področju, ki obsega kakih 50 ha. Zemljišče, večinoma travnato, je last privatnih kmetovalcev, zri-golano pa bo po skupnem načrtu in tudi pri nasadu ga bodo upoštevali kot enoten kompleks, ne glede na sedanje meje lastnikov. Zasadili ga bodo z jablano in hrusko, dela pa bodo trajala kaka tri leta, začeli pa bodo že letošnjo jesen. Kmetijska zadruga je nosilec kreditov, lastniki zemljišča pa bodo z zadrugo pogodbeno vezani.

Geslo o potrebi po večji rodovitnosti posameznih kmečkih kultur ni tudi v tem kotu naše domovine ostalo brez odmeva: začeli so pri krompirju. Kmetijska zadruga je kupila večje količine semenskega krompirja, ga prodala zainteresiranim pridelovalcem z garancijo o minimalnem hektarskem donosu — seveda le ob izpolnitvi pogojev sodobnega gnojenja in obdelovanja — kmetje pa so se s svoje strani pogodbeno obvezali, da prodajo zadrugi določen odstotek pridelka. Dosedanji hektarski donos je znašal okrog 15.000 kg. zadruga jamči za 25.000 (upam, da se nisem zmotil), preteklo jesen pa je hektarski donos na kontroliranih površinah dosegel od 27 do 30.000 kg. Kljub nenavadno dobri letini nasploh, je to vendarle uspeh, ob katerem se je vredno zamisliti. Če bo ta akcija pritegnila vse tamkajšnje kmete — težko si je misliti, da bi ostalo vse skupaj le pri poskusu — se bo občutno dvignil tudi narodni dohodek kostanjeviškega kmeta-meščana.

(Se nadaljuje)

Bliže gospodinjam

Paviljonu Zavoda za pospeševanje gospodinjstva na razstavišču Mariborskega tedna že dober teden velja največja pozornost, tako mestnih kot podeželskih žena

Paviljonu Zavoda za pospeševanje gospodinjstva na razstavišču Mariborskega tedna že dober teden velja največja pozornost, tako mestnih kot podeželskih žena. Zanimanje za paviljonu Zavoda za pospeševanje gospodinjstva v svojem okusno urejenem razstaviščnem paviljonu. Naj zato

V šolski kuhinji?
Ne! Za zdaj le še zamisel okrajnega Zavoda za pospeševanje gospodinjstva v Mariboru.

za zdaj ugotovimo le še predvsem to, da na moč grešijo vsi tisti proizvajalci, ki svoje izdelke za pomoč gospodinjstvu samo razstavljajo, ne postavijo pa, kako delujejo. Stevilne so namreč zlasti podeželske žene, ki so se na primer na razstavišču Mariborskega tedna prvokrat pobliže seznanile s koristnostjo hladilnika, pralnega stroja in sesalca za prah. In dalje: vodstvo Zavoda jih je v svojem paviljonu mimo pravkar zapisanega uspelo nekoliko poučiti tudi o tem, kakšna naj pravzaprav bo prehrana otrok in odraslih, da bodo bolj zdravi in odpornejši.

Naj slednjič omenimo, da je bife v paviljonu mariborskega Zavoda za pospeševanje gospodinjstva obiskalo v dobrem tednu blizu 20.000 gostov. To vsekakor ni majhno število — tembolj, če upoštevamo, da so v njem napredno, samo brezalkoholne pijače, sadna solata, pudingi, okusni sendviči, jogurt in podobno. Uspeh je torej tu in z njim vse, kar je z bifejem in deloma lastnimi izdelki želel doseči kolektiv Zavoda. Z drugimi besedami: tudi odrasli zelo radi segajo po brezalkoholnih in sladkarijah — seveda če je vzlic dobri kakovosti njih cena ustreza spodbudna.

Preveč bi bilo, če bi v tem sestavku hoteli obravnavati vse, kar je te dni posredovalo

V. J.

Skozi TAM

Član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek v družbi direktorja Železarne Store Andreja Svetka (v ozadju) ter predsednika delavskega sveta TAM Srečka Ježovnika in predsednika upravne odbora iste tovarne Emila Tomaziča na razstavišču Mariborskega tedna

● Septembra bodo člani kolektiva svečano proslavili pomemben jubilej: desetletno začeta proizvodnje kamionov. Menda se deset tisoč prebivalci krajev do ceste Maribor-Ljubljana še dokaj živo spominjajo septembrskega dne leta 1947, ko so prvi domači tritonski benzenski tovornjaki tipa »Pionir« okrašeni uspejo prestajali prvo preizkušnjo. Od tlej jih je montažno linijo zapustilo že več kot 100.000, vtem ko so mnogi med njimi prevozili po 100.000 in več kilometrov brez glavnega popravila. Spričo vsega tega bo septembrsko slavje toliko pomembnejše.

● Te dni je podjetje prodalo prvih šest avtobusov tipa »Pionir« bolgarskim kupcem. To je hkrati prvi izvoz naših avtobusov v tujino.

● Ob svojem nedavnem obisku v tovarni se je Franc Leskošek kaj pohvalno izrazil v napredku proizvodne

dejanosti. Posebno pozornost si je ogledal veliko sodobno kovačnico in novo moderno lakirnico. Najbolj pa se je seveda zanimal za osvajanje proizvodnje štiri in poltonskih tovornjakov tipa »TAM 4500« z zračno hlajenim Dieslovim motorjem.

● Podjetje je na moč ustreglo številnim koristnikom z izdelovanjem specialnih vozil. Tako so se kaj dobro obnesli prekučniki, cisternski in drugi tovornjaki. Zdjaj so tu še interesi za hladilnike. Vse kaže, da bo vodstvo tovarne uresničilo njih želje in tako v precejšnji meri pomagalo zlasti trgovskim podjetjem.

● V bližnji prihodnosti bo po naših cestah vozilo že kakih 30 tovornjakov, tipa »TAM 4600«. Povpraševanje po njih je veliko in prodaja ne bo povzročila vodstva podjetja težav. Prav tako dobrodošli na tržišču so tudi kamioni in avtobusi tipa »Pionir«.

CIRIL ZLOBEC

Ustavil sem se pod Gorjanci

Pogled na Kostanjevico

Majhna je kot otroška dlan ta naša ožja domovina, v šir in dalje jo lahko prepotuješ, prej ko ti večerni mrak zmaliči senco, ki ti jo je postavilo ob stran jutranje sonce, ko si — na katerem koli koncu te naše lepe dežele — stopil na avtobus in se odpeljal...

In vendar so kraji in mesta in cele pokrajine na tej majhni otroški dlani, ki nas prijetno in hkrati neprijetno preseneti, ko potujemo skozi nje ali se ustavimo v njih: zdi se nam, kot da smo se na tujih tleh srečali z dobrim prijateljem, s svojcemo. Začuden se ozremo okrog in vidimo, da tudi te kraje obroblija isti venec gora kot mesto, iz katerega smo prišli, da teče skozi nje ista reka in večerne sape šepetajo v krošnjah dreves isto pesem. In človeka postane nekje v njegovi najgloblji notranjosti skoraj sram, da je v svojih mislih in čustvih, pa tudi v poznavanju, to svojo malo domovino še bolj zožil, da je to razprto otroško dlan stisnil v pest in samozadovoljno otopen v neznatnem svetu svoje vsakdanjosti, ki se giblje od doma do službe, od službe do doma...

In vendar je ta naša mala domovina, ta majhna otroška dlan tako razsežna in brezmejna v bogastvu svojih lepot, tako raznolika v pokrajini in predvsem tako bogata v temperamentu in fiziognomiji človeka, ki jo naseljuje, da čuti utesjenost in majhnost le tisti, ki se s njim zaprl v dolgočasni svet svojega sivega vsakdana...

Med take kraje, katerih lepoto že tisoč let spet in spet odkrivamo in pozabljamo, med kraje, katerih lepota in privlačnost se nam ni še vtisnila v zavest, med kraje, ki so komajda na drugi strani hišnega praga naših vsakdanjih opravil in skrbi, a se jih komaj kdaj v življenju zavemo, je najbrž za mnoge od nas tudi Kostanjevica na Krki, menda najstarejše, a prav gotovo najmanjši med slovenskimi mesti.

Ko me je pred nedavnim zanesla pot v to prijazno mestoce v vzhodnjem zasedanem Trdinovih Gorjancev in sem se za nekaj časa tam ustavljal, razgovarjal z ljudmi, ko sem se s čolnom za oddih in razvedrilo zapeljal okrog mesta in tudi pozneje, ko sem se, polna najlepših

vtisov in občutkov, vrnil v Ljubljano, se mi je misel na Kostanjevico ob Krki venomer poigravala z besedno igro o mestu, ki ni mesto, pa je vendarle naslednje vrstice.

MESČANI — OD ZORE DO MRAKA ZA PLUGOM

Mesto, ki ni mesto, pa je vendarle mesto: ko sem povprašal po gospodarstvu Kostanjevice, so me napotili v Kmetijsko zadrugo. Gospodarska podoba Kostanjevice se mnogo ne loči od gospodarske podobe okoliških vasi. Val industrializacije, ki je v teh povojnih letih zajel tako velik del naše dežele, se Dolenjske skoraj ni dotaknil, zato je nova prizadevanja v gospodarstvu čutili v večjem obsegu pravzaprav šele v zadnjem času, odkar je stopil v ospredje problem modernizacije kmetijstva. Prve korake na tej poti so napravili tudi mesčani Kostanjevice na Krki.

Razgovor, ki sem ga imel s predsednikom Kmečke zadruge, tovaršem Karlom Kuntaričem, ter tamkajšnjim veterinarjem, tovaršem Francem Bučarjem, je bil pravzaprav kratak: doslej največje gospodarske možnosti so — ime sicer ne zveni preveč poetično — v svinjereji. Točneje: v rejji in prodaji malih, plemenitih prašičev. V tem delu Dolenjske že dolga leta goje tako imenovane črnopasaste prašiča, pasmo, ki je baje zelo iskana in se odlikuje po tem, da daje veliko masti in je meso teh prašičev zelo okusno, hkrati pa je ta pasma tudi manj podvržena raznim boleznim in skromnejša v prehrani. V poslednjem času pa je ta pasma prišla v degeneracijo, zato so lahi začeli z ukrepi, da bi jo spet okreplili. Začeli so z odbiranjem plemenitih svinj, z zamenjavo merjasecev. Da bi šlo hitreje, bodo nekaj plemenitih svinj in merjasecev v kratkem tudi uvozili.

Krškopoljsko področje vrže letno na trg okrog 100.000 prašičkov tako da predstavlja ta dejavnost eno tretjino narodnega dohodka v teh krajih in pomeni najvažnejšo vejo gospodarstva, pred sadjarstvom in poljedelstvom. Rejci črnopasaste prašiča razmišljajo

Tako gre pač lažje in hitreje!

Kmečka »vofceta« na Bledu

Krasno nedeljsko vreme je privedlo bilo minulo nedeljo na Bled velike množice tujcev in domačinov, da so si ogledali improvizirano kmečko svatbo, ki so jo uprizorili z vso slovesnostjo in resnostjo.

Okoli 30 originalnih starinskih »kmpic«, »bagerov« — sodobnih pravilnikov je vozilo okoli 80 svatobnih gostov po Bledu. Ves dan so opravili po starih običajih in se je pričel na ženinem domu. Nato so šli iskati nevesto v Milno, kjer stoji še zadnja hiša v starinskem slogu. Ganjivemu slovesu je potem sledila pripravljajinemu odru pri hotelu povorka. Opravilo je na prav originalen način bohnijski starina Anton Ogrin, ki je pripeljal seboj 30 zdravih in zagorelih Bohničev in Bohnič, od katerih so nekateri posebno lepe starinske nogavice, ki so jih dal predstavitelj, inciativna, ki jo je dal upeljati, nik obdine Kapus, je dobro uspel. Predsednik prireditvenega odbora Zdravko Rus, je izpeljal ocelo zadevo ob pomoči svojih dobrih uspešnih občet z zvočnikom, da so bili vsi povzročitelji obveščeni o poteku svatobnih obredov. Napovedoval je v starem domačem blejskem narčju, tako da je bila vsa prireditvena originalna.

Posebno poglavje so bili vokalni z originalnimi vprigami in plesnimi težkim komatom. Takih je bilo še nekaj in so bili njih lastniki nagrojeni.

Poslednji večer puljskega filmskega festivala

NAJBOLJŠI IZŽVIŽGAN

Mladi režiser Boštjan Hladnik se je udeležil letošnjega filmskega festivala v Pulju kar z dvema kratkima kulturnima filmoma in je edini, ki je rešil čast slovenske sedme umetnosti: obe žiriji sta mu prisodili najvišje priznanje.

Po predstavah »Pop Cira in pop Spira« in Pogačičevega filma »V soboto zvečer« je dosegel festival svoj višek s poslednjjo predstavo: za uvod so prikazali tri kratke filme, in sicer posebno izdajo Filmskih novic o letošnjem puljskem festivalu, potem B. Hladnikova kulturni film o Miheličevi grafiki »Fantastična balada« in makedonsko »Dario veslega soboslikarja«. Sledila je premiera F. Hanžekovičevega filma »Gospodar svojega telesa«.

Fantastični baladi. Konflikt, ki je lebdel v zraku od predstav risank Zagreb filma, je tako dosegel svoj višek. Konflikt med čim? Ali so res izžvižgali risanke in »Fantastično balado« tisti, ki so ploskali n. pr. »Vesni II.« — »Ne čakaj na maj«? Torej spopad med okusom mnogih gledalcev s »filmskim modernizmom«? In kdo je kriv za spopad? Slab okus gledalcev, ali pretirano hlastanje za

novim v načinih filmskega izražanja? Ali pa je le to res, da se je po dolgih večerih festivalnega mrtvila izkazalo, da se je v našem filmu vendarle nekaj premaknilo, nekaj bistvenega, in da poslej ne bo mogoče več nazaj? Naš dvanajstletni problem je spet zaživel svojo trdoživno življenje, čeprav to pot v novi, morda nepričakovani luči. V prihodnjem sestavku bom skušal opisati podobno letošnjega Pulja in njegovega dogajanja.

Priznanja filmske kritike

Žirija jugoslovanske filmske kritike na IV. festivalu jugoslovanskega filma v Pulju, ki jo sestavljajo Žika Bogdanović (Borba), Mira Boglić (Vjesnik), Franc Brek (Ljudska pravica), Irma Flis (Radio Beograd), Stevo Ostojić (Politika) in Dušan Stojanović (Književne novice), se je odločila podeliti NAJVIŠJE PRIZNANJE KRITIKE Boštjanu Hladniku za film »Fantastična balada«, v katerem je uresničil z živo invencijo in s pogumnim prijemom enega izmed najvrednejših doprinosov v iskanju izraznih oblik v našem filmu; IN NASLEDNJA PRIZNANJA: za najboljšo režijo Fedorju Hanžekoviču, ki je ustvaril stilno enotno realistično delo »Svojega telesa gospodar«, s čimer je pokazal na ustrezno ustvarjalno metodo za filmsko uprizarjanje tematike naše vasi; Vladimirju Pogačiču za film »V soboto zvečer«, v katerem je izpovedal motive iz sodobnega mestnega življenja z dinamično režijo; za najboljši scenarij Dragoslavju Iliću, ker je s svojim scenarijem za film »V soboto zvečer« neposredno razgrnil problematiko in ustvaril domiselno delo v življenju v specifičnem ambientu; za najboljšo snemanje Aleksandru Sekuloviću, ki je stilno čisto in slikovno impresivno posnel film »V soboto zvečer«; za najboljšo moško vlogo Milanu Srdoču, ker je izoblikoval osebo doktorja v istoimenski zgodbi filma »V soboto zvečer« z doživljeno in psihološko pogljobljeno igro; za najboljšo scenografijo Miomiru Deniću za njegovo delo pri našem prvem igranem barvnem filmu »Pop Cira in pop Spira«; za najboljšo skladbo Bojanu Adamiču, ki je s svojo funkcionalno glasbo obogatil realizacijo filma »Fantastična balada« Boštjana Hladnika; za realizacijo poetične teme v kratkem filmu Aleksandru Petroviču, avtorju »Poleta nad močvirjem«.

Denarne nagrade

Kocka je padla: Za najboljši film letošnjega festivala je žirija ocenila film podjetja Avala »Pop Cira i pop Spira«. Drugo nagrado je dobil Hanžekovičev film »Gospodar svojega telesa«, tretjo nagrado pa Pogačičev omnibus »V soboto zvečer«. Za najboljši kratkometražni film so razglasili omnibus risanih filmov podjetja »Zagreb film«, drugo nagrado je prejel film Boštjana Hladnika »Fantastična balada«. Na tretjem mestu je UFUS »Ko-

lika je ura«, na četrtem pa izdelek »Slavijske filma« »Polet nad močvirjem«. Prvo nagrado za režijo, ki jo je podelil »Vjesnik u srijedu« v znesku 500.000 dinarjev, so razdelili na dva dela. Prvi del, to je 300.000 dinarjev, je dobila režiserka Soja Jovanović za režijo filma »Pop Cira i pop Spira«. Drugi del te nagrade v znesku 200.000 dinarjev pa je dobil Vladimir Pogačič za režijo filma »V soboto zvečer«. Nagrado za sce-

AKTUALNO

Konec Kranjskega gledališča?

Kot že marsikdaj in marsikje se je zgodilo tudi tokrat v Kranju: najprej šušljanje, nato govorice, potem mnogo hude kroji, zdaj bolj ali manj trezna razpravljanja, ki pa hude kroji ne morejo odpraviti. Klobčič se je nekam čudno zamotal in stvar, ki naj bi ljudi združevala, je postala neljubu jabolko spora. Sredi počitnic, med dvema sezonama, je — v formalnem oziru sicer nekako neopredeljivo, a vendar dovolj odločno — padla beseda o nujnosti ukinitve poklicnega gledališča v Kranju. Sleherna taka odločitev je ne samo zelo občutljiva, pač pa tudi zelo odgovorna, da ni dovolj, če jo pravilno rešimo, tudi reševati jo moramo pravilno. In kritični registraciji prav tega reševanja naj bodo posvečene te dobromerne vrstice. Problem ukinitve malih, podeželskih gledališč, ali pravilneje: gledališč, ki se še vedno ne morejo izmotali iz svojih začrtih, zdaj že starih težav, je že nekaj let aktualen, aktualen prazaprav že od takrat, ko so bila taka gledališča nekritično ustanovljena. Na dnevi red pa je ta problem prišel z novim zakonom o poklicnih gledališčih, ki ga je prejšnji mesec sprejela naša skupščina. Ukinjena naj bi torej bila vsa gledališča, ki imajo prešibak ali premajhen umetniški ansambel, kakor tudi gledališča, ki nimajo zagotovljenih gmočnih sredstev. Predvsem pa naj bi novi zakon preprečeval ustanavljanje novih gledališč tam, kjer ni zanje enega ali drugega ali morda celo niti enega niti drugega od navedenih pogojev. Da bi ta zakon pomenil konec tudi Prešernovega gledališča v Kranju, si najbrž niso mislili niti gledališka kritika, ki je spremljala delo tega gledališča, niti ansambel, ki je prao letos zabeležil svoj največji uspeh, niti — najbrž — mlada kranjska gledališka publika, ki se je na to gledališče vendarle že navezala in čuti potrebo po njem. Kaže, da je bila odločilna predvsem in skoraj izključno gospodarska računica. Kakor koli: nekaj je pri tej stvari vendarle narobe. Karakteristično: v petek popoldne ob isti uri sta bili v Kranju dve seji dveh teles s istim dnevnim redom: Ali naj ima Kranj poklicno ali amatersko gledališče. Zasedala sta Gledališki svet — organ družbenega upravljanja v gledališču — in razširjeni plenum občinskega odbora SZDL ter občinskega Sindikalnega sveta. Sklep prve seje: ogorčen protest proti nameram, da bi poklicno gledališče v Kranju ukinito; sklep druge seje: Prešernovo gledališče, čeprav se je trudilo, ni izpolnilo svoje osnorne naloge, da bi namreč pritegnilo v svojo doboro kar največ delavstva, pa tudi gospodarski razlogi govorijo za to, da Kranj — spričo drugih velikih potreb kulturnoprosvetnega življenja v kraju — ne zmore vzdrževati še poklicnega gledališča. Argumenti, izneseni na drugi seji: letos je Prešernovo gledališče dobilo 14.000.000 subvencije, v prihodnji — če naj gledališče zadosti vsem zahtevam norega zakona — bi se ta subvencija morala povečati še vsaj za 2 milijona; Svobode in druga kulturno-umetniška društva pa so dobila samo 4.000.000 podpore, čeprav delujejo v njihovem okviru najrazličnejše sekcije, pa tudi večje število ljudi pritegujejo oziroma: naj bi pritegovala. Zaključek: če povečamo subvencijo Prešernovemu gledališču, moramo odzeti podporo Svobodam in drugim prosvetnim društvom, ker pa to ni mogoče in bi bilo tudi v nasprotju s težnjo po kar najširši izobrazbi in vzgoji delovnega človeka, ne preostane drugo, kot da se ukine poklicno gledališče, subvencija, ki jo je to gledališče dobivalo, pa naj se razdeli med ostala društva in amaterske kulturne ustanove. Tehnični in režiserski kader sedanjega gledališča pa naj bi poslej delal v Svobodah, ki bi tako, ob pridobitvi primerne prostora in strokovnega kadra lahko polneje zaživele. Argumenti, izneseni na seji Gledališkega sveta: ustanovitev poklicnega gledališča v Kranju so narekemale potrebe in želja prebivalstva, ker amaterske igralske družine želijo in potrebam niso mogle zadostiti. Pa tudi nedoumna rast gledališča govori proti ukinitvi. Ker so številke očasih vendarle še najbolj zanesljive, jim dajmo prednost. V sezoni 1945/46 so kranjske amaterske družine dale 12 premier v 90 predstavah; število premier kakor tudi predstav pa je rapidly padlo tako, da so bile v sezoni 1948/49, leto dni pred ustanovitvijo poklicnega gledališča, le še tri premiere s 36 predstavami. Obratno pot pa kaže šestletno delovanje gledališča: v sezoni 1951/52 je imelo 9 premier, 102 predstavi, od tega 14 gostovanj, obisk pa je dosegel številko 26.697; v zadnji sezoni pa je isto gledališče imelo 11 premier, 188 predstav, od tega 52 gostovanj, število obiskovalcev pa se je doseglo na 47.656. Tudi trditev, da je delavstvo do gledališča indiferentno ne drži, saj je na primer v zadnji sezoni, v samem mestu Kranju tvorilo 46 odstotkov obiskovalcev oziroma 15.356 po številu; če k temu dodamo še 14.181 obiskovalcev s podeželja, ki so skoraj izključno delavci in kmetje, potem lahko trdimo, da je bilo med obiskovalci Prešernovega gledališča precej več kot polovica delavcev oziroma kmetov. — Zaključek: ukinitve gledališča zdaj, ko je le-to doseglo svoj največji ozpon, ko je začelo prodirati tudi med delavstvo, je nesmiselna in škodljiva za kulturno rast Kranja in Gorenjske. Skromna pripomba: O dokončni usodi Prešernovega gledališča v Kranju bo sklepal v septembru njegov ustanovitelj, Okrajni ljudski odbor, nekaj pa ocelja že zdaj zabeležiti: ni prav, če teko razgovori o usodi Prešernovega gledališča mimo njegovih Gledališkega sveta, saj je to ignoriranje ali podcenjevanje družbenih organov. Prav tako ni v redu, da so se razgovori začeli mimo Sveta za kulturo in prosneto, ki je bil tako rekoč postavljen ob izvoru dejstvo. Najbolj narobe pa je, da je razprava ob ukinitvi Prešernovega gledališča nezdravo grupirala ljudi v dve nasprotni skupini: za in proti gledališču. Tudi znostrnemu odnosu med gledališčem in Svobodami bi se lahko izognili; ni dobro, če se Svobode ogrevajo za ukinitve poklicnega gledališča predvsem zato ker vidijo v poklicnem gledališču tekmeča. Nezdruživa je tudi težnja po polpoklicnih dramskih skupinah, saj novi zakon to odpravlja ena od osnovnih potez norega zakona je prav v tem, da potegne jasno črto ločnico med profesionalizmom (v dobrem smislu) in amaterizmom. Vsa čast amaterizmu — dokler ostane zvest svojemu poslanstvu; vse spoštovanje poklicni kulturi, brez katere ne more in ne sme biti noben sodoben, napreden narod. Tudi slovenski ne CIRIL ZLOBEC

»NE ČAKAJ NA MAJ«

Metka Gabrijelečič in Franek Trefalt v filmu »Ne čakaj na maj«

Novosti na knjižni polici Slovenski zdravstveni besednjak

Ko je pred mnogimi leti izdal prof. Syllaba neko svoje veliko medicinsko delo, je znameniti češki kritik F. X. Salda pozdravil njegov spis z gledišča slovstvene in kulturne zgodovine kot uspeh znanstvenih prizadevanj v domačem jeziku in poudaril njegov donosek v zakladnico češkega jezika in njegove kulture. Tako je treba s širšega, ne samo z medicinskega vidika pod- zdraviti pravkar izšlo delo dr. Mirka Černiča »Slovenski zdravstveni besednjak« (izdala Država založba Slovenije, 708 strani male 8°). O tem posthumno objavljenem delu lani umrlega medicinskega terminologa dr. Černiča pravi v predgovoru akademik prof. dr. Fr. Kogoj, da je njegov prizadevanju po slovenski zdravstveni besedi in »temelju za bodoči nadaljnji razvoj slovenskega zdravstvenega izrazoslovja«. Vsekakor pomeni »Slovenski zdravstveni besednjak« največje dosežanje dejanje na področju naše medicinske terminologije. V Cigaletovi »Znanstveni terminologiji«, ki je izšla pred več kot 75 leti, je specialno medicinsko izrazoslovje kaj malo zastopano. Prvi izrazitejši poizkus v tej smeri je bila knjižica dr. Alojzija Homana »Nemško-slovenska sodno-zdravniška terminologija« (1904). Šele 37 let po Homanu je izdal dr. Mirko Černič svoj »Klinični besednjak« (1941), šest let pozneje pa spis »Slovenska zdravstvena beseda«, v katerem obravnava načelno in konkretno še nerazčiščene probleme slovenskega medicinskega terminološkega vprašanja in izloči tudi v »Zdravstvenem vestniku« večidel iz peresa dr. Černiča, dr. Smerduja in še nekaterih. Dr. Černič je najprej nameraval izpopolniti svoj »Klinični besednjak« in pripraviti drugo, razširjeno izdajo. Tedaj se mu je razrasla snov v obsežno leksikalno delo, na katerem je prizadevanje v sedanjih »Slovenski zdravstveni besednjak«. V predgovoru označuje pisec namen svojega besednjaka takole: »Pomagati prvenstveno študentom medicine in nastajajočim znanstvenim kadrom, da bodo laglje doumeli zdravstveno besedo, ki ima kot malokatera druga strokovna beseda

vesta zgolj mednarodni in slovenski izraz. Tega sicer ni toliko, da bi nadomestilo še tako skromen zdravstveni leksikon, vendar dovolj, da postane »Slovenski zdravstveni besednjak« tudi s te strani mikaven. Kar zadeva dr. Černičeva navodila za spolenje in pregibanje latinskih in grških zdravstvenih oznak, nadalje glede številnih slovenskih besed, ki jih je zlasti za imenovanje raznih bolezenskih pojavov ustvaril dr. Černič, gre beseda strokovnim kritikom. Kakršna koli bo že ocena s te najbolj poklicane strani, ne bo niti ob najstrožjih merilih izgubil izrednega pomena za razvoj in ustalitev slovenskega zdravstvenega besedja in izrazja. Tudi druge stroke so dobile z njim vsaj metodološki zglede, kako je treba pripravljati strokovne besednjake. Za našo medicinsko književnost je Besednjak temeljna pomena. Kdor mora kakor koli uporabljati zdravstveno izrazoslovje, je dobil z dr. Černičevim delom koristen priročnik. Avtor sam, ki je po vsej pravici videl v tem besednjaku svoje življenjsko delo, pa si je postavil z njim trepežen literarni spomenik. »Slovenski zdravstveni besednjak«, grafično precej zahtevno delo, je za Državno založbo okusno natisnila tiskarna Casopisno založniška podjetja Ljudske pravice. B. B.

Irving Amen (ZDA): New York, 1956

narij v znesku 300.000 dinarjev so dodelili zagrebškemu književniku Slavku Kolarju. Na dva dela so razdelili tudi drugo nagrado, namenjeno za fotografijo. Prvi del je dobil sme-malec Jovičić za film »Pop Cira i pop Spira«, drugi del pa sme-malec Selimović za film »V soboto zvečer«. Prvi del nagrade za glasbo je dobil Borivoje Simić za glasbo v filmu »Pop Cira i pop Spira«, drugi del pa Bojan Adamič za glasbo v filmu »Tvoja zemlja«. Prvo nagrado za najboljšo žensko vlogo je dobila Ljubinka Bobić za vlogo v filmu »Pop Cira i pop Spira«. Drugo nagrado za najboljšo moško vlogo pa je dobil Rade Marković za vlogo v filmu »Tvoja zemlja«. Posebno nagrado podjetja »Vesna film« je žirija prav tako razdelila, in sicer je dobil 50.000 dinarjev Mihajlo Viktorović za vlogi v filmih »Mali človek« in »Zenica«, preostali del pa je dobila igralka Ulmanska.

Knjige in revije

PREJELI SMOV OCENO: ANDRE MALRAUX: Upanje Roman. Prevedel Janez Gradnik. Opremila Jalkica Accetto. »Knjižna policazv. št. 13. Izdala Država založba Slovenije v Ljubljani 1957. Strani 404 + (IV), 8°. A. A. MILNE: MEDVED PU. Poslovenila Majda Stanovnik. Verze prepsnil Gregor Strniša. Ilustriral Ernest H. Shepard. Opremil Jože Čluha. »Cicibanova knjižnica« (ureja Kristina Brenkova). Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 163 + (V), 8°. MUKNO LEAF: ZGODBA O FERDINANDU. Prevedel Janez Gradnik. Ilustracije Roberta Lawsona po originalu »Cicibanova knjižnica« (ureja Kristina Brenkova). Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 244 + (IV), 8°. MIROSLAV ZEJ: IZ ŽIVLJENJA SESALCEV. Ilustriral Zlatko Zel. Knjižnica Priroda in ljudje (iz življenja živali). Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 244 + (IV), 8°. SPODOBNO SE OBNASAJI. Napisal France Bevk. Narisal Bogdan Grom. Opremil Milan Mihelič. Cicibanova knjižnica (ureja Kristina Brenkova). Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 105 + (VII), 8°. (Druga izdaja). FILM. Ilustrirani filmski mesečnik. Leto VII, 1957, št. 8. Izdaja založniški oddelček podjetja za razdeljevanje filmov »Vesna film« v Ljubljani. Urednica Milja Stefe. VESTNIK Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije. Letnik V, 1957, št. 3-4. Izdaja Glavni odbor RJKS, za uredništvo odgovarja Josip Jeras. SOLSKO POROČILO Kmetijske srednje šole v Mariboru za šolsko leto 1956-57. Uredil ing. Friderik Dege. Izdala Kmetijska srednja šola v Mariboru. Strani 71 + (I), 8°.

Očiščeno zeleno polje

Smo tik pred vrati zvezne nogometne lige, ki se bo odprla spet v nedeljo. Zelena polja so očiščena, razčiščen so tudi zadnji računi. Zvezna ligaška moštva so se naterirala in odpočila z izjemo Crvene zvezde in »Vojvodine«. Le-ta je imela v nedeljo še zadnjo priložnost osvojiti eno izmed največjih nagrad — srednjeevropski nogometni pokal.

Vsi smo bili prepričani, že po prvi tekmi v Budimpešti, da bo Vasas letošnji prvak tega tekmovanja. Po nedeljski tekmi v Novem Sadu pa njihovo prvo mesto ni preprčiljivo. Če se ne bi pri »Vojvodini« tudi tokrat ponovila že tradicionalna hiba jugoslovanskega nogometa — neučinkovitost, bi srednjeevropski pokal ostal pri nas. Tako pa se lahko tešimo le z mislijo, da je bila ena izmed jugoslovanskih enajstoric v finalu srednjeevropskega pokala in da strelji novosadskih napadalcev niso našli poti na pravo mesto...

V nedeljo zvečer so se igralci in simpatizerji »Splita« pošteno oddahnili. Zvedeli so namreč, da je Radnički iz Kragujevca v ponovljeni tekmi za ostop v zvezno ligo premagal »Borovo«, ki je tako le točko zaostalo za »Splitom«. Ves strah in trepet Splitčanov, protestna pisma, ki so jih pisali na naše najvišje športne forume, dvoje, ki so ga izrazilo v pošteno borbo Kragujevcem, vse to je splahnelo in moralo prepustiti svoje mesto ponojnemu veselju, ponovni vrnitvi v zvezno nogometno ligo, ki je že visela na nitki. Splitski primer kaže, da ni na mestu nepotrebno zaletavanje v sklepe višjih forumov, ki so vse domoljivo gradivo osekakor dobro proučili.

V senci teh doh dogodkov se je ljubljanski Krim poslovil od I. cone, v kateri je že stal z eno nogo. Po neodločenem rezultatu na Reki smo pričakovali, da bo ljubljansko moštvo uspelo zmagati na domačem igrišču in s tem zvišati število slovenskih udeležencev v prvi coni od 3 na 4. Krim je v najbolj odločilnem trenutku zatajil in kljub vodstvu z 1:0 na koncu moral kloniti. Tako se bo v jesenski sezoni spet srečal s starimi rivali v ljubljansko-primorski ligi.

-ger

Zagrebski Dinamo v Ljubljani

Danes ob 17. uri bo na stadionu »Ljubljana« v Siskih prijateljska nogometna tekma med kompletnim moštvom zagrebskega Dinama in »Ljubljano«. Za ljubljanske nogometaše bo to zadnja preizkušnja pred odhodom na Švedsko.

Na tekmo bodo vozili avtobusi od Ajdovščine in sicer od 16. ure dalje.

Ljubeljski odjeki

Bela kača, ki se vije iz Trčica na Ljubelj, je spet osamljena. Ob njej ni več deset in deset tisočglave množice ljudi, po njej ne drvijo več hrabri dirkači na motorjih in avtomobilih. Spet je prepriščena te turistom in ostalim, ki so namenjeni za avstrijske strani na našo in obratno.

Tako velika in kvalitetna prireditelj kot so ljubeljske dirke, zaslužijo, da se še in še povrne nanjo. Nad 25.000 ljudi (prodanih je bilo okrog 24.000 vstopnic) se zlepa ne zbore v Sloveniji na kakršnikoli športni prireditvi. Z Ljubeljem v tem oziru lahko tekmuje le Planina, vendar ima Ljubelj to prednost, da so na njem dirke vsako leto, medtem ko pridejo ljubitelji smučarskih poletov na svoj račun le vsako tretje leto.

Organizacija letošnjih dirk je bila odlična. Zato ima zasluge prireditelji, ki je preskrbel zadostno število rediteljev, napovedovalcev nas je spravil obveščal o vožnji posameznih dirkačev in čez nekaj trenutkov že povedal čas, ki ga je bil dirkač dosegel. Za obiskovalce je bilo tudi tokrat zelo dobro preskrbljeno, saj so se lahko okrepčali pri številnih stojnicah, ki niti niso bile drage. Tudi oddelek za tisk se je tokrat izkazal, saj so novinarji dobili

razmnožene rezultate že deset minut po končanih dirkah v posameznih kategorijah.

Letos so nastopili na Ljubelju dirkači, ki so v glavnem vsi izvrstno obvladali tehniko vožnje. To velja za vse kategorije od najlažjih do najtežjih, predvsem pa za zmagovalca Pracha in najboljšo prikolničarje. Užitek je bilo gledati, kako drzno so prehajali iz krivine v krivino, največkrat tik ob notranjem robu, pravčasno na strminah dodajali plin, tako da smo imeli občutek, kot da vozijo po ravnini.

Največjo pozornost na dirkah po navadi vzbujajo prikolničarji, in ne zaman. Močni motorji, hrabri sovozači in posebna tehnika pri zavojih je tisto, kar spravi ljudi na noge. Videti sovozača s telesom in glavo nagnjenega iz prikolnice tik nad cesto, ali videti sovozača in dirkača nagnjena oba na eno stran, tako da je prikolnica v zraku, je res prizor, da se največjo lasje. Največji mojster v tem je bil vsekakor svetovni prvak Nemeč Hillebrand, ki je, lahko rečemo, z milimetrsko natančnostjo vozil tik ob robu ceste, njegov sovozač pa je imel do potankosti preračunane gibe.

Ljubeljske dirke so znane po tem, da je na njih zelo malo pravzaprav skoraj nič nezdov. V kolikor pa pride od njih, so lažjeja značaja. V nedeljo

so imeli trije dirkači smolo. Če izvzamemo zlomljen palec lanskega rekorderja Orsaria, ki se je poškodoval že na treningu, se je v nedeljo prvi približe seznanil s prasnjo ljubeljsko cesto srbski dirkač s prikolnico Čoić. Le-ta je na prvem zavoju nad platojem izgubil oblast nad krmilom in zapeljal v jarek. Niti njemu niti sovozaču se ni zgodilo hujšega, kot da sta dobila nekaj prask. Zavoj nad platojem je bil usoden tudi za slovenskega dirkača Čudna, ki je v krivino zavozil s preveliko hitrostjo, tako da ga je z motorjem vred zavrzilo. Tudi Čudnu se ni nič zgodilo. Hitro se je spet poglad nazaj na stroj in odpeljal naprej.

Tretja in zadnja nezgoda se je pripetila srbskemu avtomobilistu Božiču. Le-ta se je že na povratku s sobotnega treninga zadel s svojim avtomobilom v občestni kamen pod platojem. Tudi na dirkah ni speljal mimo njega, ampak ga je prav ta kamen spet ustavil. Božiču se ni zgodilo nič, na avtomobilu pa je bila le manjša gmotna škoda.

Bela kača, ki se vije iz Trčica na Ljubelj je spet osamljena. Spet je prepriščena turistom in ostalim, ki so namenjeni za avstrijske strani na našo in obratno.

V. S.

Vožnja prikolničarjev je izredno zanimiva

XII. DRŽAVNO STRELSKO PRVENSTVO

Nov državni rekord

mladinske reprezentance Hrvatske — Jež četrti v teži precizni puški

Zagreb, 5. avgusta. — V središču pozornosti na XII. državnem strelskem prvenstvu v Zagrebu je bilo danes tekmovanje mladinskih republikanskih reprezentanc z malokalibrsko puško. Na strelišču v Maksimiru smo videli izvrsten rezultat, nov jugoslovanski rekord. Tega so dosegli hrvatski mladinci, ki so z 2794 krogi presenetili vse ostale reprezentance in vzbudili pozornost strokovnjakov, posebno še zato, ker so ta uspeh dosegli z orožjem domače proizvodnje in našo municijo. Rezultat hrvatskih mladincev je za 38 krogov boljše od prejšnjega rekorda, ki so ga dosegli mladinci Slovenije lani v Ljubljani. Na drugo mesto so se uvrstili srbski mladinci, medtem ko se je morala reprezentanca Slovenije, lanski prvak, zadovoljiti s 3. mestom.

Danes so se pomeirili tudi najmlajši strelci — pionirji v streljanju z malokalibrsko puško za medalje. Nastopilo je 41 strelcev, izmed katerih jih je 24 osvojilo zlato medalje. Prvak je postal Paunović (Srbija) z 296 od 300 možnih pred Breskvarjem (Slovenija) 296 (manj strogih centrov). Orlin (Slovenija) se je uvrstil na osmo mesto z rezultatom 291 krogov.

Danes dopoldne je komisija prireditelja ugodila protestu slovenskih strelcev in sta tako Jež ter Planinc, ki sta zamudila začetek tekmovanja s teško precizno puško, vseeno nastopila v tej disciplini. Jež je v tej disciplini dosegel 1064 krogov in se uvrstil na četrto mesto, Planinc pa je takoj za njim na petem mestu z 1062 krogi.

J. P.

je zlati, sedem srebrne in devet bronaste medalje.

Mladinci so tekmovali tudi z malokalibrsko puško za naslov mojstre strelca. Na startu je bila druga skupina, ki je v njej zmagal Mili Zec (Srbija) 541 in osvojil srebrno medaljo, medtem so se na ostala mesta uvrstili slovenski mladinci Dušan Kogej 539, Polde Vehovar 533, Tone Jager 531, ki so vsi osvojili bronaste medalje.

V tretji skupini za mladince je Lojze Mikolič s 563 krogi dobil zlato značko, srebrno pa sta dobila Radović (Srbija) 557 in Miro Letonja (Slovenija) 545.

Pri ženskah je vrtni red v malokalibrski puški za medalje naslednji: Minka Bertonec 547 — zlata, Jožica Kastelic 531 — srebrna, Marija Straziščar 524 — bronasta, Jožica Potokar 522 — bronasta.

V tekmovanju strelcev z vojaško pištolo za medalje je bil med favoriti za prvo mesto Edo Delorenzo. Tokrat mu ni preveč šlo in se je moral za sedaj zadovoljiti z drugim mestom.

V tekmovanju mladincev posamezno z malokalibrsko puško je nastopilo 41 tekmovalcev. Vrtni red: Jožič (H) 565, Urošević (S) 563, Dozet (H) 560. Slovenski tekmovalci so se uvrstili takole: 8. Lojze Mikolič 557, 9. Milena Dimić 553, 13. Miro Letonja 552, 18. Dušan Kogej 538, 19. Toneček Jager 533 in 38. Vili Dečman 505.

DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO

Dvojica v vodstvu

Novo mesto, 5. avgusta. — V IV. kolu so se partije zaključile z naslednjimi izidi: Dolar — Grčič 0:1, Cvetković — Markovski remi, Karanjac — Turk 1:0, Rakić — Zivković 1:0, Vranešić — Sunjić 1:0, Lalčić — Remić 1:0, Partije Messing — Trivunac, Knežević — Počuča in Jotav — Parma so prekinjene. Po IV. kolu sta na vrhu lestvice prvak Hrvatske Vranešić in dosedajni državni mladinski prvak Karanjac.

III. SVETOVNE MLADINSKE ŠPORTNE IGRE

Še ena srebrna medalja za jugoslovanske športnike

Moskva, 5. avgusta (TASS). V nadaljevanju III. svetovnih mladinskih športnih iger v Moskvi so jugoslovanski športniki osvojili še eno srebrno medaljo. Bežjak se je z rezultatom 62,35 v metu kladiva uvrstil na drugo mesto za Rusom Krivososom 62,91 in pred Samocvetova (SZ) 62,13, Czernmaka (Madžarska) 59,51, Poljaka Ruita 59,25 in Komana Racanescua 59,25.

Povratno se je k včerajšnji zmagi našega maratona Franja Mihalič. Na stadionu »Lenin« se je zbral nad 100.000 gledalcev, ki so pozorno spremljali potek tekmovanja v maratonski tekmi. S tega je bilo moč razbrati, da se za prvo mesto v maratonski tekmi bori Mihalič, Finec V. sear in Rus Ivanov, ki je pred tremi tedni izboljšal svetovni rekord v teku na 30 km. Čeprav so bile na sprednji strani med tekmenci nekatere disciplin, kot tek na 1500 m in 1000 m ter met kladiva, so bile oči stotisočglave množice uprte v semafor. Favorit v maratonski je bil namreč ruski atlet Ivanov.

Do obrata so najboljši evropski maratonski tekmenci v skupini. V vodstvu je bil zdaj Mihalič, zdaj Viscari, pa spet Rusa Ivanov in Popov. Za prvih deset kilometrov so potrebovali 36 minut. Takoj po obratu se je posku-

Brzobjavke

● STOCKHOLM, 5. avgusta (AFP). Na evropskem železniškem atletskem prvenstvu je Jugoslavija med 15 državami osvojila tretje mesto s 43 točkami za Madžarsko 64, Poljsko 63 in pred Finsko ter Norveško 31. Za Jugoslavijo sta prvi mesti osvojila Račič v metu kladiva z 58,53 m in Kuzmanič v troskoku s 14,67 m, medtem ko so večino prvih mest pobrali Madžari in Poljaki.

● BROOKLYN, 5. avgusta (Reuter) — ZDA so premagale Brazilijo s 5:0 v finalu ameriške cone za Davisonov pokal. Tretji dan je bilo tekmovanje zaradi dežja v dvorani. Green je premagal Aguera s 6:3, 5:7, 6:2, 4:0, 6:3, Mueloy pa Fernandezza s 7:5, 6:3, 6:0. ZDA bodo v nadaljnjem tekmovanju igrali s Filipini, ki so zmagali v vzhodni coni. Zmagovalec s tega dvoboja bo igral proti zmagovalcu med Italijo in Belgijo, najboljši v tem dvoboju pa bo pridobil pravico pomeriti se z lanskim zmagovalcem v Davisonovem pokalu, Avstralsko.

● BEograd, 5. avgusta. — Sinoči so bile pred prepornim stadionom na Tašmajdanu finalne borbe za državno boksarsko prvenstvo. Najbolj zanimiva sta bila dvoboja med Benedikom in Butalom ter Lukičem in So-brakovim, ki sta ju prvoimenovana boksarja odločila v svojo korist. Sinoči je nastopil tudi ljubljancan Bilenec, ki je v drugi rundi s k. o. izgubil proti Kelavi.

● BRUSELJ, 5. avgusta (Reuter). V finalnem tekmovanju za Davisonov pokal v evropski coni je Belgija premagala Italijo s 3:2. V odločilni igri je danes dopoldne Washer premagal Italijana Pietrangela s 6:4, 3:5, 6:8, 7:5, 6:2. Belgija bo v naslednjem kolu igrala z zmagovalcem dvoboja med ZDA in Filipini.

KINO »UNION«

Ameriški film

Beg iz Guayanne

Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Humphrey Bogart in Michele Morgan. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »VIC«

Premiera ameriškega barv. filma

Mož iz Kolorada

Tednik »F. N. št. 31«. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Glenn Ford, William Holden in Elen Drow. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: franc. barvni cinemascope film: »Je še prostor za enega«. Tednik: »F. N. št. 31«. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Gerard Philippe.

KINO »VIC«: japonski film »Legenda o Ugetasu«. Predstavi ob 19 in 21. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: amer. film »Poletno potepanje«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: ameriški barvni film »Dimni signal«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LJUDSKE MILICE Kotnikova 8 predvaja jugoslovanski film: »Jubilej gospoda Ika«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: ruski barvni film: »Matija«. Tednik: »F. N. št. 30«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjič!

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

PEKEL POD NIČLO

V glavnih vlogah Alan Ladd in Joan Tetzel. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjičkrat!

KINO »SISKA«

Jugoslovanski film

»NE OBRAČAJ SE, SINKO«

V glavni vlogi: Bert Sotlar in Zlatko Lukman. Predstave ob 18, 19 in 20.

NAROČNIKI — POZOR!

Ob lepem Blejskem jezeru bo eden naših naročnikov preživel brezplačno 7 dni

- Komur od naših naročnikov bo sreča naklonjena in bo v soboto
- izžreban, bo preživel 7 dni brezplačno ob lepem Blejskem jezeru v

HOTELU »KRIM« NA BLEDU

- ki je oddaljen 3 minute od jezera in 50 m od prve avtobusne postaje
- Lesce—Bled in Ljubljana—Bled • Hotel ima centralno kurjavo, po vseh sobah je tekoča topla in mrzla voda • Sobe imajo razgled na jezero, Juljske Alpe in Karavanec • Kuhinja je prvovrstna, na željo gostov serviramo narodna jedila • Razen družabnega prostora imajo gosti na razpolago prijeten vrt, kjer tudi serviramo • Kratkim sprehodov ob jezeru in bližnji okolici ter daljših izletov je na pretek • Gosti se lahko udeležujejo v raznih športih, kakor n. pr. ribolov, plavanje, tenis in veslanje • Za večerne razgovore in razvedrilo pa je preskrbljeno v prijetni domači »kmečki sobi«

Obiščite nas in zadovoljni boste — kar vam jamči delovni kolektiv hotela!

Oglejte si

II. jugoslovanski izvozni sejem

na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani v času od 3. do 11. avgusta letos

Nagrade za obiskovalce na izžrebane vstopnice: motorno kolo »Colibri« tovarne »Tomos« in električni hladilnik Tovarne Tobl, Bistrica pri Mariboru

Razstavljeni bodo najnovejši vzorci vsakovrstnih izvoznih predmetov iz vseh industrijskih panog jugoslovanske proizvodnje

Na ta sejem so vabljene številne inozemske interesente. Vabimo tudi Vas, oglejte si to reprezentančno izvozno blago, ocenite ga, izbirajte, sklepajte nove kupčije

Za obisk sejma izkoristite 25% popust na železnici

FALKOVCI

Pol stoletja nenavadne danske organizacije

pomagajo povsod

Začetek je bil težak. Prebivalci danskega glavnega mesta so pomilovalno gledali početje nenavadnega podjetja, listi pa so objavljali na njegov račun številne dovtipe in karikature. Vse to ni omajalo falkovcev, ki so nadaljevali delo, smešnice pa so pripomogle, da so izvedli zanje po vsem Danskem. Začetni uspehi

Tako imenovano »lačno jetiko« ima sedemletna Luciana Barboni, hčerka italijanskega delavca s sedmimi sinovi. Že dlje časa se ukvarjajo z nenavadnim pojavom znani italijanski zdravniki, dekletce pa je začelo pred kratkim tudi kaditi, ker si s kilogrami mesa, kruha, testenin in drugih živil ne more več utesiti lakote. Upajo, da bodo z zapleteno operacijo spravili deklinca prebivalca v normalno stanje.

in nagla pomoč vsem potrebnim so podjetju utirali pot, tako da je čedalje širše posegalo v dansko življenje.

Podjetje »Falk« je opravljalo dokaj nenavadne naloge. Neki Danec, ki je živel na otoku Majorca, je poslal podjetju brzojavko, da bi želel biti operiran v domovini. Podjetje »Falk« je poslalo letalo in bolnika prepeljalo v Kjopenhaven. Zdaj izvršuje podjetje včasih tudi čudna naročila. Po vsem Danskem ima okoli sto podružnic, ki pomagajo pogorelcem, pa pri prometnih ne-

Petdesetletnico obstoja praznuje na Danskem nenavadna organizacija, ki se imenuje »Falk« po ustanovitelju. Mož je bil poslovni človek in delno tudi pustolovec, ki se je udeleževal vseh svetov, celo na Aljaski in v Sibiriji. Pred petdesetimi leti je zdaj že pokojni Sophus Falk zbral okoli sebe dvanajst ljudi, ki so s skromno opremo pomagali vsakomur v nesreči. To geslo še vedno vodi dejavnost falkovcev...

srečah in pri podobnih nezgodah. Naloga pa so še drugačne. Neki kipar je hotel prepeljati velik kip iz enega kraja v drugega. Poklical je falkovce in vse je bilo v redu. Nekaj podobnega je opravilo podjetje »Falk« tudi takrat, ko je v viharni noči pretlika nevarnost, da bo veter podrl stari mlin na reki Baelum.

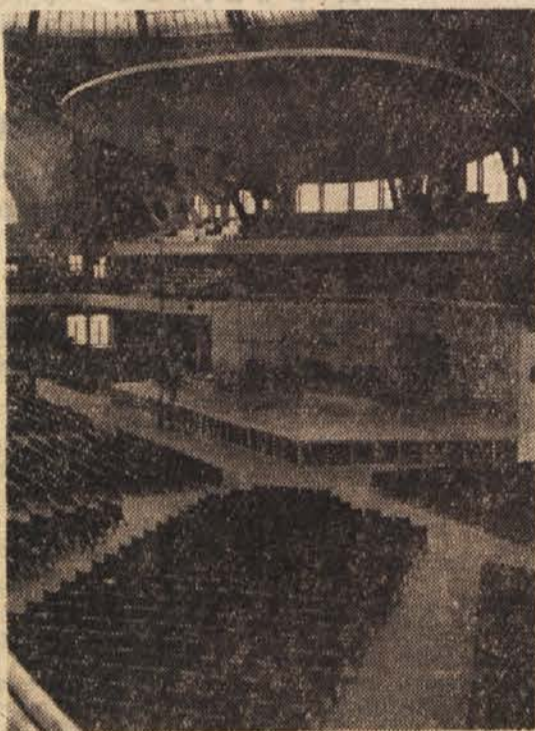
To reševalno podjetje ima kaj nenavadno zgodovino. Lansko zimo je sporočil neki deček, da je videl človeka na ledeni gmoti, ki se je odtrgala od kopnega in jo je neslo na odprto morje. Falkova reševalna skupina je bila vsa noč na morju, človeka pa je rešila z ledene plošče šele naslednje jutro. Ko je dobil rešeneč račun, je dejal, da ne bo plačal, češ da ni nikogar naročil.

Eden izmed primerov je na pogled podoben izmišljotini, vendar trdijo falkovci, da se je zares pripetil. Podjetju je nekega večera telefoniral zakonski par, češ da se je v vili, ki sta jo zakonca najela, zgodil zločin. Ko je prišla reševalna skupina, sta preplašena žena in mož izjecljala, da sta slišala v kleti strele in da skozi zaprta vrata teče kri. Reševalci so vdrli v klet in našli kozarce s paradiznikovo mezgo, ki je vrela in so zato zaprte steklenice pokale. To so bili strelji, ki so prestrašili oba zakonca, »kri« pa je bil paradiznikov sok.

In kratek pregled petdesetletnega dela? Podjetje »Falk« je pomagalo pri 54.000 nesrečah, pogasilo 80.000 požarov, prepeljalo v bolnišnice nad dva milijona

bolnih in ponesrečenih, spravilo v delavnice dva milijona pokvarjenih motornih vozil. Falkova letala pa so opravila 2000 poletov,

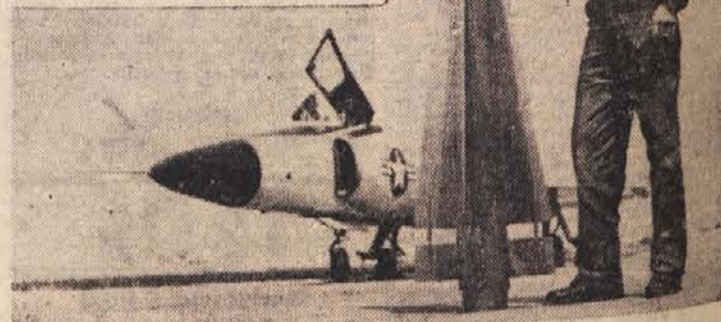
Vzdevek »viseči krožnik« so dali prebivalci Frankfurtu 500 kvadratnih metrov veliki in 15 ton težki akustični napravi nad odrom v slavnostni dvorani, ki jo gradijo za televizijsko razstavo. Do enajstega avgusta bodo s tega odra oddajali televizijske sporede vsako popoldne, v dvorani pa je prostora za 8000 gledalcev.

v primerih, ko je bila potrebna čim hitrejša pomoč.

Te storitve plačujejo na dva načina. Kdor plača podjetju 40 danskih kron letne zavarovalnine, lahko računa na Falkovo pomoč pri sleherni nezgodi. Zdaj ima podjetje 25.000 takih zavarovancev, tisti, ki niso zavarovani, pa plačajo vsako uslugo po posebni tarifi, seveda če ne mislijo tako kot tisti, ki so ga falkovci vso noč iskali po razburkanem morju in ga zjutraj rešili z ledene plošče.

Američani so nedavno pokazali svojo novo, na daljavo usmerjevano raketo, ki naj bi v primeru vojne prestrezala sovražna reaktivna letala. Pravijo, da dobro deluje, upati je le, da ne bo nikoli prišla v poštev.

Napoved boleznii?

V poročilu, ki ga je prebral na letnem sestanku Ameriškega združenja za psihosomatsko medicino, nakazuje psihater doktor Arthur H. Schmale možnost, da bi v določenih primerih vnaprej napovedali začetek in vrsto bodoče bolezni. Do te ugotovitve je prišel po proučevanju 42 pacientov, ki so bili hudo bolni.

Po zaslugi dr. Schmale utegne dobiti sodna medicina v določenem smislu popolnoma nov diagnostični pripomoček. Kakor sam pravi, lahko skrbna proučitev in analiza bolnikovega življenja pripomoreta do bodoče diagnoze, ker se določene hude bolezni razvijajo tedaj, kadar so bolniki v stanju pomirjenosti po duševnem pretresu.

V nekem drugem poročilu, ki so ga predložili trije zdravniki, je rečeno, da imajo bolniki, ki trpijo zaradi visokega krvnega pritiska, presenetljivo sposobnost za boj proti duševnemu vznemirjenju. Ti zdravniki pravijo, da se bolniki, ki na telesne napore odgovarjajo z zvišanim krvnim pritiskom, lahko vzdržijo ostrih reakcij na duševna vznemirjenja, ki so jih morali preživeti med poskusom. Na

tej osnovi so začeli proučevati možnost visokega krvnega pritiska pri ljudeh, ki so že »po naravi« nagnjeni k tej bolezni. Zdravniki domnevajo, da pride pri takih ljudeh do te bolezni prej zato, ker ne morejo prepričati posledic duševnih vznemirjenj, kakor pa zaradi mobilizacije potlačenih notranjih spopadov.

Kazen za izbirlčnost

Znano je, da se ženske strahno težko odločijo, kadar kupujejo, oziroma med nakupovanjem izbirajo kakšno stvar. Da bi se izognili preveliki in pogosto nadelni izbirlčnosti takšnih žensk, so v nekem ameriškem mestu uvedli posebno denarno kazen za vse tiste, ki med nakupovanjem pomerijo več kakor šest oblek, in sicer ne glede na to, ali se po takšem dolgotrajnem izbiranju odločijo za nakup ali ne.

ELEKTRONI

v francoski skupščini

Zadnje čase so v francoskem parlamentu že večkrat predlagali, naj bi poslancem zagotovili sodobnejše pripomočke za glasovanje in za štetje glasov. Zato je parlament razpisal natečaj, ki se ga je udeležilo 27 ustreznih podjetij.

Navsezadnje so se odločili, da naprave za glasovanje ne bodo električne, češ da je ta metoda že zastarela, marveč elektronske. Prednost tega sistema je med drugim tudi občutno nižja cena kot pri električnih napravah. Čeprav imajo vsi elektronski instrumenti dokaj zapleteno konstrukcijo, je sistem njihovega funkcioniranja kar se da preprost.

In kako bo šla ta reč? Vsak poslanec bo dobil »individualno volilno skrinjico«, razen tega pa so predvidene tudi skrinjice za skupinsko glasovanje. Na vsaki izmed skrinjic bo pet gumbov. Na enem bo pisalo »za«, na drugem »proti«, na tretjem »vzdržim se«, na četrtem »ne bom glasoval« in na petem »na počitnicah«.

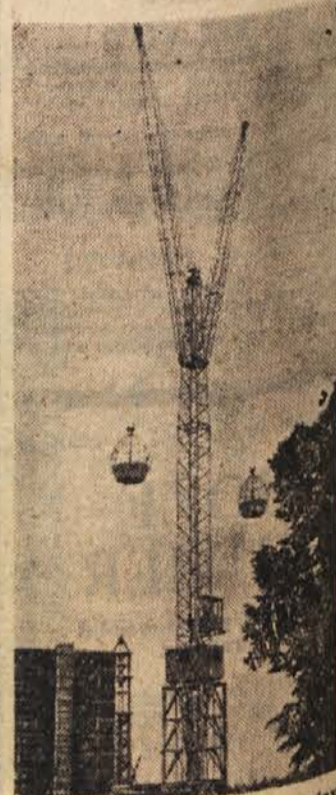
Predsednik zasedanja bo imel posebno napravo, s katero bo napovedal glasovanje, objavil rezultate, zaključil glasovanje itd. Seveda pa bo informacijski urad pred dokončno uvedbo novega

Največji debeluh

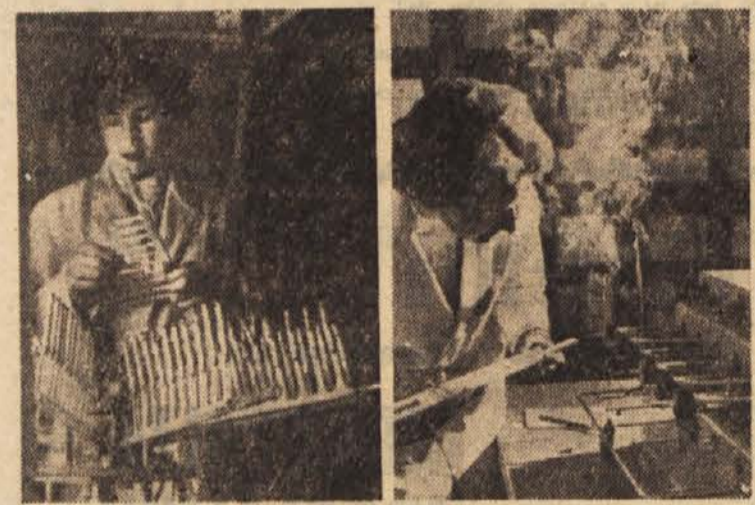
Nedvomno najdebelejši človek na svetu je Earl Iags, ki živi na farmi svojega očeta v ameriški državi Illinois. Mladeniču je komaj 25 let, pa tehta natanko 366 kilogramov. Zaradi tako velikanske teže se seveda le s težavo premika. Večinoma bere in sedi na stolu, ki so ga izdelali posebej zanj. Iags je doslej dobil že številne ponudbe cirkuških ravnateljev, da bi nastopal pred javnostjo, vendar je vse odklonil, ker mu povzroča sleherni potovanje prevelike težave. Njegova najbolj priljubljena igra je šah.

glasovalnega aparata razložil poslancem, kako je treba ravnati z napravo, da bo zbirala pravilne podatke. Razen tega bo lahko vsak poslanec s svojo glasovalno skrinjico tudi popravil glas, ki ga bo morda zanj oddala njegova politična skupina.

Volilne rezultate bodo elektronski aparati posredovali poslancem deset sekund po zaključku glasovanja. Na dveh velikih zaslonih se bodo zasvetile ustrezne številke, za posebno glasovanje, na primer o zaupnici, o predsedniku zasedanja itd., pa bodo v skuščinski zbornici namestili posebno volilno skrinjico z elektronskimi napravami. Če se bo pokvarila katera izmed avtomatično delujočih naprav, bo poseben instrument prekinil glasovanje, ki se bo nadaljevalo šele, ko bodo pregledane vse poslanske volilne skrinjice.

Na nedavni industrijski razstavi v zahodnem delu Berlina so se obiskovalci lahko dvignili v dveh gondolah z žerjavom visoko nad razstavišče in so si iz višine perspektivno ogledali mesto. Za prebivalce Berlina, ki leži na ravnicah, je bila baje ta vožnja prav posebno doživetje.

Zadnje čase se čedalje več znanstvenikov ukvarja z vprašanjem, ali cigaretni tobak oziroma nikotina povzroča rakaste bolezni. Za sedaj vedo to le iz statističnih podatkov, pravega povzročitelja te bolezni pa še niso odkrili. Za ugotavljanje škodljivih snovi v tobaku uporabljajo najrazličnejše pripomočke, dva izmed njih pa sta tudi tale »kadilna« stroja. Leva naprava je ameriškega izdelka in kadil po sto cigaret hkrati, desni strojček je angleški, v obel pa se v posebnih čistilnih zbiralnikih zbirajo nikotinske in druge snovi, ki o njih menijo strokovnjaki za raka, da skrivajo povzročitelja čedalje pogostejših rakastih bolezni.

POT V ELDORADO

IZ POTOPISNE SKICIRKE AMERISKEGA SLOVENCA

4

Avtobus je vozil enkrat na dan proti severu, v naselja, pueblase na robu pragozdov. Dobil sem vozno karto in podatke o potovanju. Popoldne sem si ogledal Posadas. Mesto leži na planoti, ki se strmo spušča proti reki Parana. Je lično urejeno in ima okrog 120.000 prebivalcev vseh narodnosti. Na drugem obrežju se proti severu odpira razgled na paragvajsko stran, na mesto Encarnacion, ki leži podobno kot Posadas na planoti. Više proti severu se razprostirajo temni pragozdovi, skozi katere se vije v srebrnih vijugah reka Parana.

Zvečer sem se vrnil v hotel in zgodaj legel, naslednje jutro pa smo se še v temi zmasili v avtobus. Svoje stvari sem pustil v hotelu, s seboj sem vzel le dežni plašč za vsak primer. Namestila sem obiskati nekaj Slovencev, starih izseljencev, ki živijo v teh krajih. Vozili smo se nekaj časa v temi, šele za Candelario se je zdaniilo. Pred nami na severu in vzhodu, kamor je zavijal avtobus, se je risalo nizko gorovje s pragozdovi. Nekaj časa smo se peljali po ravnem svetu, nato se je začela cesta zložno spenjati po hribu v goščavo.

Na vrhu hriba se je pot zvrnila. Peljali smo se po pragozdni cesti do pueblasa Bela Vista,

kjer se cesta strmo spusti v ozko dolino. Prečkali smo peneci se hudournik in se vzpeli na drugi breg. Ko smo premagali strmino in dosegli ravno cesto, me je začelo skrbeti za mojo postajo. Vzel sem vozovnico do Km 46. Prešli smo Cerro Azul, Leandro Alem in še dalje. Izstopiti bi moral na Km 46, da bi našel Slovence. Vprašal sem šoferja.

»Kar lepo zaspate,« je rekel, »do kilometra 46 se bomo vozili še dobre tri ure.«

»Saj vendar prevozimo po 30 km na uro,« sem rekel.

»Da, ampak kilometri se ne štejejo iz Posadasa, temveč z one strani.«

Sedel sem in gledal v nepremakljive stene pragozda, ki so brlele mimo okna. Po dolgi, utrudljivi vožnji sem le opazil manjše številke na kilometrskih kamnih. Končno je avtobus obstal in šofer mi je namignil, da sem na mestu. Izstopil sem in se znašel na prazni cesti: na vsaki strani pragozd, nikjer sledu o kakem naselju. Hodil sem sem ter tja ob cesti in prežal v pragozd. Šele čez čas sem v sencih drevov opazil tablico z napisom: Guarani. Pod napisom je bila puščica, ki je kazala v gozd. Šele zdaj sem opazil ozko stezo, ki se je vila med drevjem in zelenjem. Stopil sem naglo po njej in kmalu prišel na odprt svet, kjer se je širil velik nasad Yerba mate. Svet se je položno spuščal. Nekoč je bil tod pragozd, pa ga je človeška roka požgala in izsekala. Spodaj v dolinici, med nasadi mate in pomaranč je ždela stisnjena vasica. Stopil sem v pueblaso, pa nisem našel žive duše razen starega kreolca, ki je stal na pragu svoje lesene kolibe in me začudeno ogledoval. Šele na drugi strani, kjer je na pol naslonjena na breg, na pol

sloneča na kolenh stala lesena kočica, sem opazil nad vrati napis: »Registro civile«. Tu bom bržkone dobil potrebne podatke, sem pomislil, potrkal in vstopil.

V »uradu« sta sedela moški in ženska. On je bil nizek, suhljat mozičelj v obleki, ki so jo bržkone prežvečile krave. Ženska je bila razmrščena in zanemarjena, hujša od pastirice. Uradniška birokracija sredi pragozda ima največje možnosti, da segneje v lastni nesnagi. Ženska se je spoštljivo usedla za pisalni stroj, ki se je zibal na pokvečeni, škripajoči mizi. Razen dveh polic z nekaj papirji ni bilo v tej pisarni prav ničesar. Izvlekel sem iz žepa naslov in vprašal, ali jima je znano, kod živijo naši ljudje.

Zmignila sta z rameni, kot znajo uradniki, in odkimala. Nič nisla vedela. Končno je mozičelj odprl usta. Menil je, da je naslov napačen, da številka 46 najbrž pomeni poštni predal, ne pa kilometre. Pozneje sem ugotovil, da je imel prav, toda v tej pisarni ni bilo do dolgovernih razpravljanj. Sto kilometrov sem se predaleč odpeljal. Stekel sem iz »registro civile« naravnost v pragozd in nazaj na avtomobilsko cesto. Imel sem srečo, da sem ujel popoldanski in hkrati edini avtobus, ki se je vračal v Posadas.

Pozno zvečer sem se vrnil v mesto. Zbit, lačen in zejen sem se spravil k večerji. Sklenil sem, da se bom drugi dan odpravil le do Cerro Azula. Tam je živila z Nemcem poročena Slovence, ki je gotovo bolj poznala slovenske naselbine. Nobenega pomena ni imelo, da bi se še nadalje brez koristi prevažal po pragozdni cesti, zamenjal kilometre za poštno predale in dostojne krčme za birokratske »registro civile«. Kako smešna je država v pragozdu!

Naslednje dopoldne sem izstopil v Cerro Azulu, po naše: Modrem bregu. To je značilno farmersko naselje. Kraj je prijazen in čedno urejen. Naseljenci premorejo moderno šolo, kino, športno igrišče in imajo lastno električno centralo. Takšno udobje je sredi pragozda dokaj nenavadno. Kmalu sem izvedel, da se imajo vse to zahvaliti nekemu Madžaru, ki je imel poleg farme tudi svoj hotel. Sobo sem si najel pri njem, pustil tam prtljago in se odpravil iskati Slovence.

Kmalu sem našel lepo urejeno farmo njenega moža. Velika sušilnica za predelavo mate me je opozorila, da je mož bogat, da ima nedvomno veliko nasadov Yerba mate. Odrinil sem vrata na dvorišče in se nameril proti moškemu, ki je pravkar sedel na traktor.

»Ali vam je znano, kje žive tod Slovence?« sem vprašal po špansko.

Mož se je naglo skobacal s traktorja in razširil roke proti meni. »Strela božja, menda niste Slovence?« je rekel po slovensko.

»Seveda sem Slovenec!«

Mož me je prijazen objel in potegnil za seboj v hišo. Bil je gospodinjnin brat. Srečanje je bilo pač takšno, kakršno more biti med ljudmi iz stare domovine. Besedovali smo o tem in onem, Domačina sta poznala precej Slovencev, ki so živali blizu Modrega brega. Povedala sta mi, da jih nekaj živi v Tarancu (delu pragozda), nekaj blizu Leandro Alema, tri ure hoda po pragozdni cesti. Ker je bilo že poldne, sem se odločil, bom pogledal k njim drugi dan. Po veselim sličenju s prvimi slovenskimi kolonisti sem se vrnil v hotel, popoldne pa odšel na sprehod v bližnje okoličeno naselje.